

TATA STEEL

Participatieverslag Heracless-Groen Staal
Verslag van alle participatieactiviteiten
van maart 2023 tot en met december 2024

Tata Steel IJmuiden, 20 december 2024

Inhoud

Samenvatting participatieverslag	3
1. Inleiding	4
2. Participatieactiviteiten	5
2.1. Participatiereacties	5
2.2. Participatiebijeenkomsten	6
2.3. Overige bijeenkomsten	12
2.4. Gesprekken over participatiereacties	14
2.5. Thema's en focusgesprekken	15
2.6. Reguliere Stakeholdergesprekken	16
2.7. Signalen & rechtszaken buiten de participatie	16
2.8. Publicaties op website en via (sociale) media	17
3. Bestaande situatie / Roadmap Plus	21
4. Focusgesprekken over thema's	23
4.1. Techniek	24
4.2. Participatie	27
4.3. Gezondheid en leefomgeving	31
5. Participatieresultaten	36
5.1. Het Voornemen	36
5.2. Notitie Reikwijdte en detailniveau en milieueffectenrapportage	36
5.3. Participatie tot op heden	39
Bijlage 1 Verslagen focusgesprekken	41
1.1.a Focusgesprek Techniek 10 juli 2023.....	41
1.1.b Focusgesprek Techniek 13 december 2023.....	42
1.2.a Focusgesprek Participatie 11 juli 2023.....	45
1.2.b Focusgesprek Participatie 12 december 2023.....	46
1.3.a Focusgesprek Gezondheid 17 juli 2023.....	49
1.3.b Focusgesprek Gezondheid 11 december 2023.....	50
1.3.c Focusgesprek Gezondheid 1 juli 2024.....	54
1.3.d Focusgesprek Project en techniek 3 juli 2024.....	57
1.3.e Notulen raadsleden 24 juni 2024.....	61
Bijlage 2 Overzicht van participatiereactie en antwoorden	65

Samenvatting participatieverslag

Dit verslag beschrijft alle participatieactiviteiten van het project Heracless-Groen Staal van Tata Steel in IJmuiden, uitgevoerd van maart 2023 tot en met december 2024. In dit verslag leest u hoe er is geparticipeerd, wat de reacties waren en wat we daarmee hebben gedaan.

Participatieactiviteiten

Er is een breed scala aan activiteiten ondernomen, waaronder meerdere participatiebijeenkomsten in omliggende woonkernen, zoals Beverwijk, Heemskerk en Wijk aan Zee en Velsen, waar belanghebbenden de kans kregen om vragen te stellen en hun zorgen te uiten.

Naast deze bijeenkomsten zijn er focusgesprekken gehouden over de thema's techniek, participatie en gezondheid, die een diepere dialoog met belanghebbenden mogelijk maakten. Tata Steel heeft ook deelgenomen aan andere activiteiten en bijeenkomsten die betrekking hadden op het Groen Staal-plan, zoals podcasts, informatiebijeenkomsten en eigen georganiseerde bijeenkomsten.

Er zijn 426 participatiereacties ontvangen via e-mail, de bijeenkomsten en aanmeldingsformulieren, waarbij de meeste reacties afkomstig waren van omwonenden, NGO's en de lokale politiek.

Belangrijke thema's en reacties

Belangrijke thema's die naar voren kwamen in de participatie waren alternatieve technieken en hun impact op het milieu, de impact van het project Heracless-Groen Staal op de gezondheid, en de behoefte aan meer transparantie en betrokkenheid van verschillende groepen, zoals jongeren en gemeenten.

Resultaat en gevolg

Als resultaat van de participatie zijn er aanpassingen in de plannen doorgevoerd, zoals de keuze voor andere technieken: de Direct Reduction Plant (DRP) en een Electric Arc Furnace (EAF). Ook de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en het Milieueffectrapport (MER) zijn mede opgesteld met input van belanghebbenden, waarbij specifiek aandacht is besteed aan gezondheid, monitoring en geluidsoverlast.

Tata Steel heeft toegezegd het participatieproces te blijven evalueren en verbeteren en heeft dit gedaan door tussentijdse evaluaties om feedback van deelnemers te verzamelen en de participatie in de volgende fasen van het project te verbeteren.

Het participatieproces heeft waardevolle inzichten opgeleverd en heeft geleid tot concrete aanpassingen in het project. Het verslag toont aan hoe Tata Steel belanghebbenden actief betreft bij de ontwikkeling en uitvoering van het project Heracless-Groen Staal, en benadrukt het belang van voortdurende participatie als een integraal onderdeel van het proces.

1. Inleiding

In dit document doet Tata Steel IJmuiden verslag van de participatie zoals die voor het project Heracless-Groen Staal van maart 2023 tot en met december 2024 heeft plaatsgevonden. Op 22 maart 2023 heeft de provincie Noord-Holland het besluit van Gedeputeerde Staten waarmee ze groen licht gaven voor de start van de procedure [gepubliceerd](#). Bij dat besluit zijn onder andere ook de Notitie Voornemen en het Participatieplan gepubliceerd. Deze publicatie was het startpunt voor de participatie.

Na de participatie op bovengenoemde documenten heeft Tata Steel in de zomer van 2023 haar plannen aangepast en Gedeputeerde Staten van de provincie verzocht een nieuw besluit te nemen over toepassing van de projectbesluitprocedure. De provincie heeft positief gereageerd op dit verzoek en op 8 november 2023 het nieuwe besluit en onderstaande bijbehorende aangepaste documenten gepubliceerd:

1. [Kennisgeving Gewijzigd Voornemen en Voorstel Participatie.](#)
2. [Gewijzigde Notitie Voornemen Heracless–Groen Staal.](#)
3. [Aangevulde Participatieplan Heracless-Groen Staal.](#)
4. [Werkwijze participatie projectbesluit Heracless-Groen Staal.](#)

Op de gepubliceerde documenten kon tot 8 december 2023 worden gereageerd. In de Notitie Voornemen is het project Heracless-Groen Staal beschreven, zoals Tata Steel dat van plan is uit te voeren. In het aangevulde Participatieplan is beschreven hoe Tata Steel van plan is om belanghebbenden bij het project te betrekken en daarmee invulling te geven aan de participatie. Daarbij zijn evaluatiecriteria geformuleerd om de participatiedoelen uit het Participatieplan te evalueren. De groep belanghebbenden zoals die in dit participatieproces worden bedoeld, is niet beperkt tot de juridische definitie.

Dit participatieverslag heeft betrekking op alle fasen van de participatie. We geven in dit verslag niet alleen een weergave van de activiteiten en de reacties, maar gaan ook in op de meest besproken thema's en hoe er opvolging is gegeven aan de participatiereacties.

In dit verslag gaan we in hoofdstuk 2 in op alle participatie-activiteiten die plaats hebben gevonden. In hoofdstuk 3 staan we kort stil bij de bestaande situatie. In hoofdstuk 4 geven we per thema de hoofdlijnen aan van de participatiereacties en de antwoorden daarop van Tata Steel. In hoofdstuk 5 laten we zien welk effect de participatie heeft gehad op het verdere verloop van het participatietraject en het voorgenomen project Heracless-Groen Staal. Het overzicht van alle participatiereacties en de beantwoording daarvan treft u op de [pagina Participatie Groen Staal](#) op de website van Tata Steel.

De participatie en dit verslag daarover heeft in eerste instantie betrekking op het project Heracless-Groen Staal. Zeker in de ogen van belanghebbenden is er een grote samenhang met de bestaande situatie en andere ontwikkelingen bij Tata Steel. Om die reden wordt in dit verslag ook met regelmaat breder gekeken dan alleen het project Heracless-Groen Staal.

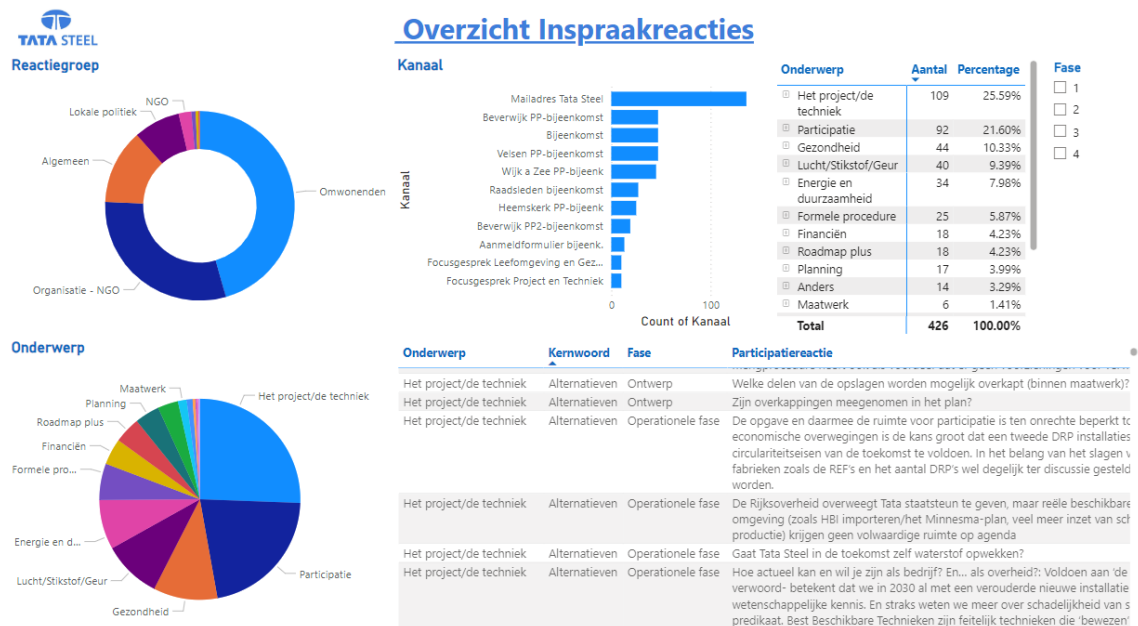
2. Participatieactiviteiten

Sinds het begin van het participatietraject in maart 2023 zijn meerdere participatie-activiteiten ondernomen. In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van alle participatie-activiteiten en resultaten tot en met december 2024, variërend van digitale en fysieke bijeenkomsten tot communicatiemomenten en alle andere interacties in het kader van participatie voor Heracless-Groen Staal.

Tata Steel hecht veel waarde aan de participatie en de reacties van belanghebbenden. Directeur Duurzame Transitie, Jeroen Klumper is verantwoordelijk voor het Groen Staal-plan en is intensief betrokken geweest bij de participatie en heeft actief deelgenomen aan het overgrote deel van alle participatieactiviteiten.

2.1. Participatiereacties

Alle ontvangen participatiereacties zijn opgenomen in een overzicht. Als een reactie over meerdere onderwerpen gaat, zijn die reacties afzonderlijk opgenomen. Zo zijn er 426 participatie items ontstaan die ieder voorzien zijn van een onderwerp, kernwoord en de projectfase waarop ze betrekking hebben. De participatiereacties zijn direct van een nummer voorzien en geanonimiseerd in het overzicht opgenomen. Dat wil zeggen dat bij de beantwoording van de reacties niet zichtbaar was van wie die reactie afkomstig is. Voor het kunnen reageren naar mensen en organisaties is er een vertrouwelijk bestand bijgehouden die een koppeling legt tussen de nummering en de afzender van de participatiereactie. In de daarvoor bestemde reactieformulieren hebben we de deelnemers van de participatie verwezen naar ons privacyreglement dat in overeenstemming is met de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG). Figuur 2 geeft ter illustratie een beeld van de wijze waarop de participatiereacties zijn verwerkt.

Figuur 1 Data participatiereacties

In figuur 2 is te zien via welk kanaal de reacties zijn binnengekomen. Via de e-mail zijn 136 participatie items ontvangen en de participatiebijeenkomsten hebben samen 251 items opgeleverd. 13 reacties zijn binnengekomen via het aanmeldingsformulier voor de bijeenkomsten.

Er is bijgehouden van welke groep belanghebbenden de reacties zijn ontvangen. De meeste reactie items (164) komen van omwonenden, gevolgd door organisaties (NGO's) en lokale politiek. Niet van elke reactie is de afzender of inspreker bekend. Dit betreft met name de mensen die tijdens de bijeenkomsten hebben gereageerd, zonder dat hun naam bekend is. Die reacties staan in het overzicht weergegeven onder de noemer algemeen.

Als we de 164 participatie items van omwonenden nader bekijken, dan valt op dat die voor het grootste deel afkomstig zijn van de bijeenkomsten in Wijk aan Zee en Velsen-Noord, respectievelijk 45 en 47. In de onderwerpen valt op dat naast het project de participatie, de Roadmap Plus (bestaande situatie) en Lucht/Stikstof/Geur sterk vertegenwoordigd zijn. Dat laatste onderwerp staat vaak in relatie tot gezondheid.

De organisaties (NGO's) hebben hun 125 reacties voornamelijk schriftelijk via het e-mailadres omgevingsnieuws@tatasteelurope.com gegeven. Bij hen komen de thema's gezondheid, het project/de techniek en participatie het meeste voor.

De 33 reacties van de lokale politiek zijn ontvangen tijdens de bijeenkomst voor raadsleden op 3 april 2023. De meeste van deze reacties gaan over participatie, energie en duurzaamheid, financiën en planning. In juni 2024 hebben we wederom een bijeenkomst specifiek voor de raadsleden georganiseerd. De vragen en reacties die hier aan bod kwam gingen vooral over de zienswijze van de gemeenten op de NRD, de maatwerkafspraken, andere ontwikkelingen in de omgeving zoals woningbouw in het MER en de effecten van de nieuwe installaties op de omgeving. De notulen van alle vragen en antwoorden van deze bijeenkomst zijn als bijlage bij dit verslag toegevoegd.

2.2. Participatiebijeenkomsten

Tijdens de verschillende fasen van het participatieproces zijn bijeenkomsten georganiseerd om belanghebbenden de kans te geven te reageren op de plannen. Deze bijeenkomsten vonden plaats in de woonkernen rondom het bedrijf.

Fase 1– Bijeenkomsten naar aanleiding van de eerste versie van de Notitie Voornemen en participatieplan (voorjaar 2023)

In de periode waarin belanghebbenden konden reageren op de Notitie Voornemen en participatieplan, hebben wij bijeenkomsten voor omwonenden en colleges van burgemeester en wethouders georganiseerd. Voorafgaand aan de participatierondes heeft een gesprek plaatsgevonden met de colleges van burgemeester en wethouders van de drie omliggende gemeenten. Op 3 april 2023 is er een bijeenkomst geweest voor alle raadsleden van de betreffende gemeenten. Vervolgens hebben we in de omliggende woonkernen onderstaande bijeenkomsten georganiseerd:

- 11 april 2023 in Beverwijk
- 12 april 2023 in Heemskerk
- 13 april 2023 in Wijk aan Zee

- 17 april 2023 in Velsen

De participatiebijeenkomsten zijn aangekondigd, via persoonlijke uitnodigingen, flyers in Wijk aan Zee, publicaties in de lokale en regionale kranten, op de website van Tata Steel en via sociale media. Bij die aankondigingen zijn belanghebbenden uitgenodigd om zich aan te melden voor de bijeenkomsten.

Bij het online aanmelden en tijdens de bijeenkomsten had men de gelegenheid vragen te stellen ter beantwoording tijdens de bijeenkomst. Die vragen zijn verzameld en opgenomen in het overzicht van de participatiereacties. Bij de aanmelding is gevraagd om contactgegevens en of men op de hoogte gehouden wilde worden van de ontwikkelingen in het project. Personen die aangegeven hebben daar prijs op te stellen, hebben een bericht gekregen toen het overzicht van de participatiereacties is gepubliceerd en worden ook telkens op de hoogte gehouden van vervolgstappen.

Ook personen die zich niet online hadden aangemeld, waren welkom op de bijeenkomsten. Op alle avonden hebben mensen aan de participatiebijeenkomst deelgenomen die zich vooraf niet hadden aangemeld. Bij binnenkomst is aan hen naar de contactgegevens gevraagd. Net als bij de online aanmelding zijn die gegevens bedoeld om de betrokkenen desgewenst op de hoogte te kunnen houden en om de participatiereacties beter te kunnen interpreteren. Als mensen die contactgegevens niet wilden geven, was dat geen belemmering om toegang te krijgen tot de bijeenkomst. In totaal waren er ongeveer 380 deelnemers aan de participatiebijeenkomsten.

De participatiebijeenkomsten duurden ongeveer anderhalf uur en werden begeleid door een onafhankelijk voorzitter. Tijdens het plenaire deel gaf Jeroen Klumper, directeur Duurzame Transitie namens Tata Steel een toelichting op het voorgenomen project en de participatie. In een vraaggesprek tussen Jeroen en de voorzitter werd ook aandacht besteed aan de vragen die mensen bij de aanmelding hadden opgegeven en aan actuele ontwikkelingen, zoals de publicatie van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV). Daarnaast werd bij de bijeenkomsten altijd gelegenheid gegeven om vragen vanuit te zaal te stellen.

Tijdens de participatiebijeenkomsten was ook ruimte voor vragen over de bestaande situatie bij Tata Steel en oplossingen op korte en middellange termijn (die voortvloeien uit het Roadmap Plus-verbeterprogramma). Het is en was immers bekend dat veel omwonenden hier behoefte aan hebben. Het balanceren in de tijd en aandacht tussen het gesprek over de bestaande situatie, en de Groen Staal plannen bleek een lastig evenwicht. Dat evenwicht is de ene avond beter gevonden dan de andere avond en dat gaf een leerpunt voor toekomstige bijeenkomsten.

De vragen en opmerkingen die tijdens het plenaire deel naar voren zijn gekomen, zijn zoveel mogelijk genoteerd en opgenomen in het overzicht van de participatiereacties. Na het plenaire deel konden de deelnemers aan verschillende thematafels in gesprek met specialisten. Daarvoor waren de volgende vijf tafels ingericht:

- Het project/ de techniek
- Impact op de leefomgeving
- Participatie
- Bestaande situatie/ Roadmap Plus
- Overheid

Aan de overheidstafel waren vertegenwoordigers van de provincie Noord-Holland en de Omgevingsdienst NZKG aanwezig. Zij hebben ook aantekeningen gemaakt van de vragen en reacties. De provincie Noord-Holland heeft ook reacties ontvangen die meer bestemd zijn voor Tata Steel en Tata Steel heeft ook reacties ontvangen die vooral bestemd zijn voor de provincie of de Omgevingsdienst. Over beantwoording van die reacties heeft contact plaatsgevonden tussen de provincie Noord-Holland en Tata Steel. De antwoorden die daarbij door Tata Steel zijn gegeven, zijn herkenbaar in het overzicht van de provincie opgenomen. Dat geldt andersom ook voor de antwoorden van de provincie Noord-Holland op de reacties die via Tata Steel aan hen gericht zijn. De provincie Noord-Holland [publiceerde](#) de antwoorden op de eerste participatieronde gelijktijdig met Tata Steel.

Aan de overige vier tafels hebben specialisten van Tata Steel gereageerd op vragen en zo nodig een nadere toelichting geven. Ook hebben zij participatiereacties en suggesties van deelnemers aan de bijeenkomst opgenomen. De hiervoor bestemde reactieformulieren zijn later verwerkt in het overzicht van de participatiereacties.

Fase 2 – Bijeenkomsten naar aanleiding van tweede, geactualiseerde, versie van de Notitie Voornemen en het participatieplan (najaar 2023)

Naar aanleiding van de gewijzigde plannen is in samenspraak met de provincie besloten om de Notitie Voornemen en het participatieplan te actualiseren en opnieuw te publiceren. Deze bijeenkomsten hadden tot doel om belanghebbende te informeren over de nieuwe plannen en te informeren over de voortgang van het proces en input op te halen voor de NRD en het MER. In deze periode is een bijeenkomst voor omwonenden georganiseerd op 28 november 2023 in Beverwijk. De ervaringen uit de bijeenkomsten in april zijn gebruikt bij de organisatie van de bijeenkomst op 28 november 2023. Deze bijeenkomst kende eenzelfde structuur als eerdere bijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomst is een overzicht van de actuele ontwikkelingen gegeven. Er is ingegaan op de aanpassingen in het voorgenomen plan en er is aangegeven hoe eerdere participatiereacties zijn meegenomen en hoe deze verwerkt worden in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en daarmee in het Milieueffectrapport (MER). Tot slot is tijdens deze bijeenkomst ook een doorkijk gegeven op het vervolg van de participatie. De deelnemers aan deze bijeenkomst konden hun mening over de bijeenkomst via een digitaal evaluatieformulier kenbaar maken.

Omdat tijdens de eerste participatiefase vragen naar voren kwamen zoals, “Waar kunnen we op reageren en Wat is de participatieruimte?” Hebben we onderstaande vragen als handvat geformuleerd. Uiteraard waren andere reacties ook welkom.

1. Wat vindt u van het aangepaste plan en de wijze waarop eerdere reacties daarin zijn verwerkt?
2. Wat wilt u terugzien in de NRD en het MER?
3. Hoe wilt u geïnformeerd en betrokken worden?

Deze vragen kunnen belanghebbenden helpen bij het geven van een gerichte participatiereactie over onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. Het was ook bedoeld om ons te helpen de participatiereacties beter te begrijpen en hierop beter te kunnen reageren.

fase 3 – Bijeenkomsten naar aanleiding van de NRD en advies NRD van de provincie

Met de inzichten uit de voorgaande participatierondes ging Tata Steel de fase in voor het verder opstellen van de NRD. Tata Steel heeft op 24 januari 2024 de NRD, ingediend als belangrijke stap in

de voorbereiding op het MER. Een deel van de reacties uit de voorgaande participatiefasen is van invloed geweest op de NRD. In de NRD is een daarom ook een paragraaf gewijd aan de participatie en de wijze waarop die zijn verwerkt. Op basis van deze NRD is de participatie voortgezet. In de periode dat de NRD ter inzage lag, heeft de omgevingsdienst twee bijeenkomsten georganiseerd voor omwonenden. De provincie heeft de commissie mer als onafhankelijke organisatie gevraagd om een advies uit te brengen op de NRD. Dit advies heeft de commissie mer op 16 mei 2024 op haar website gepubliceerd. De provincie Noord-Holland heeft, mede aan de hand van dit advies en adviezen van onder meer de IJmondgemeenten, Inspectie Leefomgeving en Transport, de GGD Kennemerland, de Expertgroep Gezondheid IJmond en de commissie mer, op 18 juni 2024 een advies uitgebracht aan Tata Steel over het op te stellen MER. Naar aanleiding van dit advies heeft Tata Steel de volgende bijeenkomsten georganiseerd:

- 24 juni 2024 voor de raadsleden van de IJmondgemeenten
- 25 juni 2024 in Velsen Zuid voor omwonenden
- 27 juni 2024 in Beverwijk voor omwonenden
- 28 jun 2024 bijeenkomst voor jongeren in congrescentrum Tata Steel

Tijdens de bijeenkomst op 24 juni 2024 voor de raadsleden is er een update gegeven over de stappen die zijn genomen sinds de bijeenkomst in april 2023. De gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk hebben voorafgaand in reactie op de NRD gezamenlijk een adviesbrief gestuurd naar de Omgevingsdienst en Tata Steel. Tijdens deze bijeenkomst hebben wij op hoofdlijnen onze reactie op het advies toegelicht en uitgelegd hoe we hun advies en overige adviezen en zienswijzen op de NRD verwerken in het MER. We hebben aangegeven het belangrijk te vinden de gemeenteraadsleden actief te betrekken in het proces. Tijdens de bijeenkomst is ruimte voor feedback geboden om te horen of de raadsleden zich voldoende betrokken voelden bij het proces en of er behoefte was aan aanvullende informatie of verdere toelichting. Tijdens de bijeenkomst is een presentatie gegeven op drie thema's: techniek, leefomgeving & gezondheid en participatie. Ook werd een toelichting gegeven op andere ontwikkelingen relevant voor het project, zoals voortgang in het maatwerktraject, het Weijers en Blom rapport en het rapport van de Expertgroep Gezondheid IJmond

Bij het onderdeel techniek is een update gegeven van de status van de techniek. Er is toegelicht dat Tata Steel de basic engineering is gestart en hiervoor de leveranciers Danieli en Tenova heeft geselecteerd. Basic engineering houdt de uitwerking in van een conceptueel ontwerp in een basisontwerp waarin onder andere de capaciteit, procescondities en lay-out worden bepaald en vastgelegd) van een Direct Reduction Plant (DRP), een Electric Arc Furnace (EAF) die in IJmuiden komen te staan. Er werd uitgelegd dat in deze fase ook gegevens worden gegenereerd die input vormen voor het MER.

Bij het thema Leefomgeving en Gezondheid is de status van de milieuonderzoeken toegelicht en de wijze waarop gezondheid een plek krijgt in het MER. Naar aanleiding van eerder advies van de Expertgroep Gezondheid om een GER (Gezondheidseffectenrapportage) op te stellen zijn veel vragen gesteld over hoe Tata Steel naar dit advies kijkt en hoe dit zich verhoudt tot het MER. Tata Steel heeft op alle gestelde vragen antwoord gegeven en hier notulen van gemaakt die na de bijeenkomst met de raadsleden zijn gedeeld.

Tot slot is een terugblik gegeven op de participatie die tot dan toe was georganiseerd, wijze waarop belanghebbenden zij betrokken en nog worden betrokken en komende participatiebijeenkomsten die op de planning staan.

Na afloop van de presentaties was er gelegenheid om feedback te geven en vragen te stellen aan de specialisten. Er is o.a. meegegeven dat de participatie een goede structuur heeft. Als suggestie is meegegeven om een thematafel voor gezondheid te organiseren naast de thematafels die lopen voor het MER. We konden hierop aangeven dat dit aspect al vanaf het begin van de participatie een belangrijk onderdeel van het participatieproces en dat dergelijke thematafels reeds worden georganiseerd onder de noemer van verdiepende focusgroepen. Een van de focusgroepen gaat over Gezondheid en Leefomgeving.

De bijeenkomsten voor de omwonenden op 25 en 27 juni kenden eenzelfde soort structuur als eerdere bijeenkomsten die voor omwonenden waren georganiseerd. Deze bijeenkomsten hadden tot doel om een update van het project te geven en stil te staan bij de ontwikkelingen sinds de laatste bijeenkomst op 28 november 2023. Daarnaast was de bijeenkomst er ook op gericht om het advies NRD van de provincie te bespreken en om vragen en zorgen van mensen op te halen, met als doel deze mee te nemen in de verdere milieuonderzoeken en het opstellen van het MER en de vergunningaanvragen. De bijeenkomst hadden net als alle eerdere bijeenkomsten, eerst een plenair deel waarin een toelichting werd gegeven door directeur Duurzame Transitie, Jeroen Klumper. De onafhankelijke gespreksleider faciliteerde het plenaire deel aan de hand van een vraag-antwoord gesprek met Jeroen Klumper. Met vragen zoals “Hoe kijkt Tata Steel naar het advies van de provincie” werd een open gesprek gecreëerd wat ervoor zorgde dat vragen van het publiek geadresseerd werden tijdens het plenaire deel. Er was daarnaast ook gelegenheid om het publiek mondeling vragen te laten stellen. Na het plenaire deel kon men wederom bij de thematafels vragen en zorgen uiten of een reactie achter laten. Ter ondersteuning bij het geven of opstellen van een (gerichte) participatiereactie hadden we de volgende drie vragen geformuleerd:

1. Wat vindt u van het advies van de provincie Noord-Holland op de NRD?
2. Wilt u aanvullend op het advies van de provincie Noord-Holland nog zaken meegeven in het MER en de vergunningaanvragen mee te geven?
3. Hoe wilt u verder geïnformeerd en betrokken worden in dit traject?

Nieuw bij deze bijeenkomsten was de introductie van een zogeheten Green Team. Dit is een team binnen Tata Steel dat o.a. onderzoek doet naar de uitstraling van de nieuwe installaties. Tijdens de bijeenkomsten liepen zij rond om inspiratie op te doen. Het team beslist uiteindelijk welke input meegenomen kan en gaat worden in het ontwerp.¹

Alle vragen, zowel mondeling als schriftelijk zijn wederom verwerkt in een overzicht en voorzien van een reactie. Dit overzicht wordt samen met dit participatieverslag gepubliceerd.

[Bijeenkomst voor Jongeren](#)

Naar aanleiding van participatiereacties van eerdere bijeenkomsten, waarin werd opgeroepen om jongeren meer te betrekken in het participatieproces is op 28 juni 2024 een speciaal symposium georganiseerd voor jongeren door de jongerenorganisatie binnen Tata Steel “De Magneet”. Tijdens een paneldiscussie is aan de deelnemers verschillende stellingen voorgedragen. De deelnemers aan deze paneldiscussie waren Jeroen Klumper, Directeur Duurzame Transitie bij Tata

¹ Met dien verstande dat de welstandscommissie moet adviseren of de installaties voldoen aan de eisen van welstand en hierover een advies zal uitbrengen.

Steel, Europarlementariër Brigitte van den Berg, Directeur Natuur & Milieufederatie, Sijas Akkerman en Anouk Dijkstra, Ceo bij Prevesco B.V.

Door de samenstelling van deelnemers vanuit NGO's, politiek en bedrijfsleven ontstonden interessante en veelzijdige discussies die onder andere betrekking hadden op het vergroten van deelname jongeren in participatietrajecten, verhogen van de slagkracht van jongeren in de energietransitie en de verantwoordelijkheid die je hebt in de omgeving als staalbedrijf.

Er kwamen veel positieve reacties van de bijna 140 jongeren die aanwezig waren. We zullen in de toekomst meer van dit soort bijeenkomsten organiseren, zodat jongeren betrokken blijven.

Fase 4 – Bijeenkomsten voorafgaand het indienen van het concept MER

Voorafgaand aan het indienen van het concept MER heeft Tata Steel de volgende bijeenkomsten georganiseerd:

- 27 november 2024 Velsen Zuid
- 2 december 2024 Beverwijk

De bijeenkomsten waren erop gericht om een update te geven over de voortgang van het project en te informeren over de volgende stappen in het proces en hoe het vervolg in het MER-proces en vergunning aanvragen eruitziet na het indienen van het concept MER op 20 december 2024. Er is ook uitleg gegeven over de reden waarom het MER eerst in concept wordt ingediend, zodat het bevoegd gezag er beter naar kan kijken en aanvullingen die daarop komen door ons verwerkt kunnen worden voordat het definitief ingediend wordt. Daarnaast is een doorkijk gegeven naar de bouwplannen. Tijdens een presentatie in het plenaire deel is toegelicht wat omwonenden kunnen verwachten van de bouw. Tijdens de presentatie is aangegeven dat er bij het organiseren van de bouwwijze rekening is gehouden met de eerdere participatiereacties om hinder tijdens de bouwfase zo veel mogelijk te beperken. Uitgangspunten van de bouw zijn onder andere veiligheid en minimale uitstoot en overlast. Er is verteld over de wijze van bouwen door middel van modularisatie (onderdelen worden elders opgebouwd en vervolgens naar de site vervoerd), waardoor minder

mensen nodig zijn, minder verkeersbewegingen en een vermindering van bouwactiviteiten op de site. Tijdens de presentatie is ook gelegenheid geboden voor vragen en om mee te denken over specifieke onderwerpen en om eventuele oplossingen aan te dragen voor de bouw. Nieuw bij deze bijeenkomst was de speciaal hiervoor ingerichte Thematafel Bouw, waar mensen vragen en zorgen met betrekking tot de bouw konden uiten. Waar mogelijk worden die reacties nog verwerkt in de bouwplannen. De input van deze bijeenkomsten zal worden meegenomen in het vervolg van het participatieproces.

2.3. Overige bijeenkomsten

Naast de participatiebijeenkomsten voor het project Heracless-Groen Staal zijn vertegenwoordigers van Tata Steel in de periode van maart 2023 tot en met december 2024 ook aanwezig geweest bij andere activiteiten en activiteiten die door derden zijn georganiseerd. Enkele voorbeelden van die activiteiten zijn:

- 2 maart De Balie – Een debat over de Koninklijke Hoogovens met lijsttrekkers voor de Provinciale Statenverkiezingen, experts en de CEO van Tata Steel Nederland, Hans van den Berg.
- 12 april Tv-programma Beau met o.a. Hans van den Berg, CEO van Tata Steel Nederland.
- 12 april bijeenkomst Dorpsraad Wijk aan Zee met o.a. gesprek tussen Marjan Minnesma van Stichting Urgenda en Jeroen Klumper van Tata Steel.
- 19 april 2023 onlinebijeenkomst van Tata Steel “In gesprek met Tata Steel” dat live werd uitgezonden. Tijdens deze [uitzending](#) gingen Jeroen Klumper, Directeur Duurzame Transitie en Laura Buil, Project Engineering Manager in gesprek met circa 80 omwonenden en andere geïnteresseerden over onder meer het Groen Staal plan
- 8 mei 2023 technische bijeenkomst Provinciale Staten, waar Jeroen Klumper een toelichting heeft gegeven over het Groen Staal plan
- 23 september 2023 Tata Steel festival. Tijdens dit Festival kon men onder meer te weten komen over de wereld van staal en een toelichting krijgen op de groen staal plannen
- 25 september 2023 informatieavond voor inwoners “Industrie en Gezondheid IJmond”, georganiseerd door de IJmondgemeenten, ministerie van IenW en provincie Noord-Holland. Hierbij werd door het ministerie onder andere toelichting gegeven over het in september 2023 gepubliceerde rapport van RIVM, de stand van zaken in het maatwerktraject met Tata Steel en de relatie met het Groen Staal plan. Er is daarbij door Tata Steel een korte reactie gegeven
- 8 oktober 2023 in gesprek met de heer T.V. Narendran, Managing director, van Tata Steel in het programma “Buitenhof” waar onder meer wordt gesproken over de transitie van Tata Steel naar groen staal.
- 1 november 2023 EW Klimaattop in het AFAS-theater in Leusden, met Jeroen Klumper als een van de sprekers, waar hij een presentatie gaf over het Groen Staal plan van Tata Steel.
- 3 november de overhandiging van het Groen Staal plan bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat in het kader van het maatwerktraject EZK.

- 20 november CEO Tata Steel Nederland Hans van den Berg te gast bij Op1 waarbij hij in een studio in gesprek ging met Jesse Klaver (GroenLinks/PvdA) en Mona Keijzer (BBB) over Tata Steel en de vergroening.
- 6 december 2023 presentatie aan de gemeenteraden van Velsen, Beverwijk en Heemskerk over Groen Staal.
- 11 december 2023 bezoek van de expertcommissie Gezondheid bij Tata Steel IJmuiden, waarbij onder meer door Tata Steel een toelichting is gegeven op de route naar groen staal en het proces om die te realiseren.

- 5 juni 2024 Jeroen Klumper in de Podcast Formule Net Zero Podcast van Royal HaskoningDHV (Spotify) "De reis naar klimaatneutrale staalproductie van Tata Steel".
- 22 en 23 juni 2024 Havenfestival waar Tata Steel met een eigen stand stond om geïnteresseerden te informeren over de route naar Groen Staal alsook de milieumaatregelen uit Roadmap Plus.
- 15 juli 2024 Jeroen Klumper bij BNR voor de podcast "[Koplopers in ESG](#)".
- 18 juli 2024 Hans van den Berg bij BNR voor de podcast "[Nieuwe wereld nieuwe leiders](#)".
- 9 september 2024 jaarlijkse Burendag waar omwonenden en andere geïnteresseerden rondleidingen konden volgen en uitleg kregen over de verduurzamingsplannen.
- Op 27 augustus 2024 heeft Tata Steel een presentatie gegeven over groen staal in het college van B&W van gemeente Heemskerk.
- Op 6 september 2024 bracht het college van B&W van gemeente Beverwijk een bezoek aan Tata Steel en kreeg een toelichting op het groen staal plan.
- Op 26 november 2024 heeft Tata Steel een presentatie gegeven over groen staal bij het college van B&W van gemeente Velsen.

2.4. Gesprekken over participatiereacties

Gedurende participatieronden van fase 1 en fase 2 konden belanghebbenden schriftelijk reageren op de Notitie Voornemen en het participatieplan. Tata Steel heeft in die periode in totaal 18 schriftelijke berichten ontvangen die ieder over verschillende onderwerpen gaan. De ontvangst hiervan is aan de indieners bevestigd. Die reacties zijn naar onderwerp opgesplitst en opgenomen in het overzicht met participatiereacties.

De schriftelijke reacties zijn veelal uitgebreid. Tata Steel is met een aantal indieners in gesprek gegaan. Het doel hiervan was om er zeker van te zijn dat de reactie en de achtergrond daarvan goed worden begrepen. In die zin waren deze gesprekken dus voornamelijk gericht op het verkrijgen van een nadere toelichting op de participatiereactie en meer inzicht te krijgen in de standpunten en (onderliggende) belangen en niet zozeer op het beantwoorden van die reactie.

Tata Steel is niet in gesprek gegaan met alle indieners van een schriftelijke reactie. De selectie is gemaakt op grond van de behoefte aan een nadere toelichting, en aan de hand van de vraag of belanghebbenden zelf hadden aangegeven behoefte te hebben aan een gesprek. In enkele gevallen is er meer dan één gesprek geweest. Met onderstaande partijen* hebben gesprekken plaatsgevonden naar aanleiding van hun schriftelijke reactie.

- IJmond IJzersterk
- Frisse wind

- Urgenda
- IJmondig
- Gezondheid op 1
- Zeester
- Dorpsraad Wijk aan Zee

*De namen van individuele personen zijn om privacy-redenen niet vermeld.

2.5. Thema's en focusgesprekken

De binnengekomen participatiereacties zijn naar onderwerp ingedeeld. Hiervoor zijn de schriftelijke reacties, die veelal over meerdere onderwerpen gaan, opgesplitst. We hebben aan ieder item ook een kernwoord gekoppeld. Het is lastig om daarin een goede en consequente indeling te maken. Zo kan een participatiereactie gaan over de participatie op het gebied van de gekozen techniek. Wordt die dan ingedeeld bij participatie of bij techniek? We hebben daarbij zoveel mogelijk naar het zwaartepunt gekeken van de reactie. Bovendien zijn alle participatiereacties opgenomen in het overzicht en voorzien van een antwoord. Er is ook gekeken naar de meest voorkomende thema's in de participatiereacties. Onderstaand is in figuur 3 het overzicht weergegeven van de reacties, gegroepeerd op kernwoord. We hebben daaruit de thema's: Gezondheid, Techniek en Participatie geselecteerd.

Onderwerp	Aantal	Percentage	Techniek	Gezondheid	Participatie
Anders	14	3,29%	Alternatieven	Geluid	Alternatieven
Bouw	2	0,47%	Bodem	Gezondheid	Capaciteit
Energie en duurzaamheid	34	7,98%	Capaciteit	lucht	CO2
Financiën	18	4,23%	Circulariteit	Lucht/Stikstof/Geur	Gemeenten
Formele procedure	25	5,87%	CO2	MER	Gezondheid
Gezondheid	44	10,33%	DRP	Onderzoek	Kaders
Techniek/Project	109	25,59%	Energie	OvV	KGF2
Lucht/Stikstof/Geur	40	9,39%	Geluid	Stof	Klankbordgroep
Maatwerk	6	1,41%	Harsco	Transparantie	Loket
Natuur en ecologie	1	0,23%	Innovatie	Vergunningen	Onderzoek
Participatie	92	21,60%	KGF2	ZZS	Participatie
Planning	17	3,99%	Locatie	Depositie	Participatieruimte
Roadmap plus	18	4,23%	MER	Gezondheid	Planning
Veiligheid	1	0,23%	Normen	KGF2	Transitie
Verkeer en bereikbaarheid	4	0,94%	Ontwerp	Normen	Verhouding OD
Visuele aspecten	1	0,23%	Oplossing	Onderzoek	Vertrouwen
Eindtotaal	426	100%	Participatie	Roadmap Plus	
			Personeel	Rook	
			Planning	stikstof	
			REF	Stof	
			Risicobeheersing	Toekomst	
			Sponsijzer	Transparantie	
			Staalkwaliteit	ZZS	
			Stof		
			Techniek		
			Toekomst		
			Transitie		
			Transparantie		
			Vertrouwen		
			Waterstof		
			Werkgelegenheid		

Figuur 2 Overzicht participatiereacties op alle onderwerpen

Figuur 3 Overzicht participatiereacties op kernwoord binnen de drie hoofdonderwerpen: Gezondheid, Techniek en participatie

Op de thema's: Techniek, Gezondheid en Participatie hebben focusgesprekken met belanghebbenden plaatsgevonden. In hoofdstuk vier gaan we uitgebreid in op die focusgesprekken. Daar geven we een overzicht van de organisaties en personen die zijn uitgenodigd en die hebben deelgenomen. Een verslag van de focusgesprekken is opgenomen in de bijlagen.

2.6. Reguliere Stakeholdergesprekken

Tata Steel spreekt regelmatig met belanghebbenden en stakeholders. Het gaat dan bijvoorbeeld om overheden, lokaal, provinciaal en landelijk, overheidsdiensten zoals Omgevingsdiensten, Rijkswaterstaat en organisaties zoals NGO's, bedrijfsorganisaties en vertegenwoordigers van omwonenden, zoals bijvoorbeeld de Burentafel. Er zijn in deze periode ook veel periodieke overleggen geweest met deze partijen. Daarbij is regelmatig het project Heracless-Groen Staal aan de orde geweest. Daarmee hebben ook deze gesprekken bijgedragen aan de participatie en communicatie rondom het project Heracless-Groen Staal.

2.7. Signalen & rechtszaken buiten de participatie

Tata Steel en de ontwikkelingen in IJmuiden staan in de media en daarbuiten in grote publieke belangstelling. Soms gaat het specifiek over het project Heracless-Groen Staal, echter in veel gevallen gaat het over de bestaande bedrijfsvoering, de effecten daarvan op de omgeving en de behoefte om daar verbetering in aan te brengen. Mede naar aanleiding van reacties uit de omgeving en de rapportages van het OvV, het RIVM, de Expertgroep Gezondheid IJmond en Weijers en Blom gaat het in berichtgeving rondom Tata Steel IJmuiden vaak over gezondheid. Hoewel deze berichtgeving geen onderdeel uitmaakt van de participatie voor het project Heracless-Groen Staal en we daar dus ook niet in detail op ingaan in dit participatieverslag, is deze berichtgeving door Tata Steel wel degelijk betrokken bij de ontwikkeling van de plannen en is er expliciete aandacht voor gezondheid.

Er zijn belanghebbenden die zich uiterst kritisch uitlaten over Tata Steel en in bepaalde gevallen ook een (potentiële) (straf)rechtszaak tegen Tata Steel ondersteunen of aangifte hebben gedaan. Het is in het algemeen bij participatie een dilemma om als initiatiefnemer van een project enerzijds een open dialoog met belanghebbenden te willen voeren en anderzijds je te moeten verweren in een juridisch proces. Beide kunnen immers niet helemaal los van elkaar worden gezien. Zo is het mogelijk dat informatie uit de participatie in de juridische procedure tegen Tata Steel wordt ingezet. Dit kan tot gevolg hebben dat er in de participatie minder openheid wordt geboden dan wenselijk of normaliter mogelijk zou zijn. Om die reden besluiten bedrijven in bepaalde gevallen om niet in gesprek te gaan met partijen die een juridisch proces tegen hen ondersteunen.

Ondanks dat organisaties zoals de Dorpsraad Wijk aan Zee, Frisse Wind.Nu, Gezondheid op één, Urgenda en Greenpeace rechtszaken tegen Tata Steel ondersteunen c.q. aangifte hebben gedaan of ondersteunen, heeft Tata Steel er nog altijd voor gekozen om wel met hen in gesprek te willen blijven. Op verschillende momenten en op diverse wijzen heeft er ook contact plaatsgevonden tussen Tata Steel en deze belanghebbenden. Zo heeft een deel van de genoemde belanghebbenden deelgenomen aan de focusgesprekken in april 2023.

Een deel van de belanghebbenden heeft aangegeven niet langer deel te nemen aan de focusgesprekken omdat volgens hen niet de juiste partijen waren uitgenodigd. Zij hebben er ook voor gekozen om niet naar de participatiebijeenkomst op 28 november 2023 te komen en hebben ook geen schriftelijke participatiereactie toegestuurd. Andere belanghebbenden is aangeraden om ook af te zien van deelname aan participatie-activiteiten die door Tata Steel worden georganiseerd. Een deel van deze groep heeft er later voor gekozen om wel deel te nemen aan een aantal bijeenkomsten in fase 3 en 4.

Onder de naam “Gezondheidsultimatum” hebben diverse partijen eind 2023 een initiatief en een website gestart om Tata Steel om de overheid op te roepen om prioriteit te geven aan gezondheid. Tata Steel heeft in de media publiekelijk op dit initiatief gereageerd. Het initiatief is voor een belangrijk deel gericht op de bestaande bedrijfsvoering, zoals het verzoek om de Kookgasfabriek 2 (KGF2) eerder te sluiten dan 2029.

Tata Steel betreurt het dat enkele belanghebbenden ervoor kiezen om geen bijdrage te leveren aan het participatieproces voor Heracless-Groen Staal. Wij blijven ons onverkort inzetten om participatie voor dit project samen met belanghebbenden op een goede wijze plaats te laten vinden en hebben er op basis van de eerste ervaringen en resultaten vertrouwen in dat de participatie bijdraagt aan de inhoudelijke kwaliteit van de plannen en de onderbouwing daarvan.

Zoals in dit participatieverslag is beschreven, wordt er meer en expliciet aandacht gegeven aan gezondheid. In die zin komt Tata Steel tegemoet aan de oproep om hier duiding aan te geven en te prioriteren. Het initiatief voor het Gezondheidsultimatum gaat buiten de participatie om, maar betrekken we waar redelijkerwijs mogelijk wel bij het uitwerken van het project Heracless-Groen Staal en de voorbereidingen op de vergunningaanvragen, de milieuonderzoeken en het Milieueffectrapport (MER).

2.8. Publicaties op website en via (sociale) media

Er zijn diverse middelen en kanalen benut om te communiceren over het participatietraject. Zo is er gebruik gemaakt van onze website, sociale mediakanalen, lokale kranten, flyers en advertenties om een zo breed mogelijk publiek te bereiken en te informeren over onze plannen in relatie tot het participatietraject.

Website

Op de participatiepagina van de [website](#) van Tata Steel zijn berichten geplaatst over het verloop van het proces. Hiermee willen we belanghebbenden een goed inzicht geven in wat er bijvoorbeeld met de participatiereacties is gedaan. De participatiepagina is goed bezocht. Een hoogtepunt zagen we rond 20 juli met 187 weergaven. Dit had vermoedelijk te maken met de publicatie van antwoorden op de participatiereacties uit de eerste participatiefase.

[Op 25 mei 2023](#) is het overzicht geplaatst van alle ontvangen participatiereacties. Dat overzicht is geanonimiseerd en gerubriceerd op onderwerp en kernwoord. In enkele gevallen is de participatiereactie samengevat. In die publicatie is aangegeven dat de participatiereacties om een zorgvuldige beoordeling vragen en dat het streven is om de beantwoording voor het einde van de zomer te publiceren.

In de publicatie wordt ook ingegaan op het verdere verloop van het proces. Zo zijn de verdiepende gesprekken met de indieners van schriftelijke participatiereacties genoemd. Wij hebben dat verdiepende gesprekken genoemd. Verder is aangegeven dat we vervolggesprekken organiseren gericht op de thema's gezondheid, techniek en participatie. Wij hebben dat focusgesprekken genoemd.

Naar aanleiding van deze publicatie heeft een belanghebbende zich gemeld met het verzoek om ook uitgenodigd te worden voor een gesprek. Hierop hebben we positief gereageerd.

[Op 4 juli 2023](#) hebben we een actualisatie op de website geplaatst. Dat was het moment dat de verdiepende gesprekken over participatiereacties plaats hadden gevonden en dat de mensen voor de focusgesprekken waren uitgenodigd. In de publicatie is kort aangegeven hoe we tot een evenwichtige selectie zijn gekomen voor de uitnodigingen voor de focusgesprekken. In de publicatie is ook bekend gemaakt welke organisaties voor de focusgesprekken zijn uitgenodigd.

[Op 20 juli 2023](#) zijn de antwoorden op de participatiereacties gepubliceerd. Daarbij is ook de eerste versie van het participatieverslag op de website geplaatst.

[Op 3 november 2023](#) is het Groen Staal-plan aangeboden aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, als onderdeel van de maatwerkenpak. Daarbij is aangegeven dat het plan belangrijk is veranderd ten opzichte van het vorige plan, met in het nieuwe plan meer nadruk op de omgeving, focus op een andere technologie, maar met dezelfde klimaatambitie.

[Op 8 november 2023](#) kondigden wij de aanvullende participatiebijeenkomst op 28 november 2023 aan naar aanleiding van de publicatie van de gewijzigde Notitie Voornemen en Participatieplan.

[Op 13 november 2023](#) hebben wij een bericht op onze website geplaatst naar aanleiding van de door de provincie Noord-Holland gepubliceerde gewijzigde Notitie Voornemen en participatieplan van 7 november 2023, met een link naar deze stukken.

[Op 23 november 2023](#) is de toelichting op brief maatwerktraject op de website geplaatst. In de brief wordt ingegaan op de voorgestelde aanvullende maatregelen in het kader van het maatwerktraject; met uitgebreid aandacht voor gezondheid en de relatie met eerder gepubliceerde rapportages van RIVM en OvV.

[Op 29 november 2023](#) hebben wij een korte samenvatting gegeven van de opzet en het verloop van de participatieavond op 28 november 2023 en een doorkijk gegeven naar de volgende stappen.

[Op 29 januari 2024](#) kondigden wij de volgende stap aan voor het Groen Staal-plan Tata Steel: indiening van de conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

[Op 11 juni 2024](#) kondigden wij de bijeenkomsten op 25 en 27 juni aan via de participatie website van Tata Steel.

[Op 2 juli 2024](#) deelden we een terugkoppeling van de bijeenkomsten in juni op onze website.

[Op 1 november 2024](#) kondigden wij de bijeenkomsten op 27 november en 2 december aan via de participatie website van Tata Steel.

Brede publicaties over Groen Staal

Naast alle artikelen die gerelateerd waren aan de participatie van het Groen staal- Plan, zijn er ook diverse artikelen gepubliceerd die verband houden met het bredere thema Groen Staal. Bijvoorbeeld de aankondiging dat Tata Steel Danieli en Tenova heeft geselecteerd om de basic engineering voor het Groen Staal-plan uit te werken. Dit is een belangrijke mijlpaal in het technische aspect van het project. Ook zijn er updates in het maatwerktraject gedeeld. Deze publicaties dragen eraan bij om het breder publiek informeren over de voortgang van het Groen Staal-plan. Onderstaand betreft een greep uit een deel van de publicaties:

- 28 februari 2024 [“Tata Steel ziet waardevolle aanknopingspunten voor Groen Staal-transitie in adviesrapport Expertgroep Gezondheid IJmond”](#)
- 20 maart 2024 [“Tata Steel-medewerkers vragen met groene rook aandacht voor groen staal”](#)
[Tata Steel-medewerkers vragen met groene rook aandacht voor groen staal](#)
- 21 maart 2024 [“Tata Steel’s Groen Staal-plan vliegwiel voor Nederlandse welvaart”](#)
[Tata Steel’s Groen Staal-plan vliegwiel voor Nederlandse welvaart](#)
- 28-03-2024 [“Ondernemers IJmond-regio: Pak door met Groen Staal”](#)
[Ondernemers IJmond-regio: Pak door met Groen Staal](#)
- 29-03-2024 [‘We investeren in een groen en schoon Tata Steel’](#)
[‘We investeren in een groen en schoon Tata Steel’](#)
- 17-04-2024 [Tata Steel Nederland CEO in Tweede Kamer voor een rondetafelgesprek: “Maatwerk essentieel voor Groen Staal-plan”](#)
[Tata Steel Nederland CEO in Tweede Kamer: “Maatwerk essentieel voor Groen Staal-plan”](#)
- 27-05-2024 [“Tata Steel selecteert Danieli en Tenova voor basic engineering voor Groen Staal-plan”](#)
[Tata Steel selecteert Danieli en Tenova voor basic engineering voor Groen Staal-plan](#)
- 28-05-2024 [‘Brede steun in de Tweede Kamer voor snellere verduurzaming van Tata Steel’](#)
[Brede steun in de Tweede Kamer voor snellere verduurzaming van Tata Steel](#)
- 25-07-2024 [Artikel over de vergroening van TSN “5 dingen die je wilt weten over onze vergroening”](#)
[5 dingen die je wilt weten over onze vergroening](#)
- 7-08-2024 [Pionieren voor het staal van de toekomst](#)
[Pionieren voor het staal van de toekomst](#)

Sociale media

Vanaf april 2023 hebben we op sociale media meerdere malen aandacht besteed aan Heraclless-Groen Staal en de participatiebijeenvakomsten. Dit hebben we op onze drie grootste kanalen gedaan. Facebook, LinkedIn en X (voorheen Twitter).

Op Facebook hebben we in deze periode 8 posts geplaatst, op LinkedIn 9 en op X zijn er 6 posts verschenen.

De berichten varieerden van uitnodigingen voor de participatie avonden, posts over het project Heraclless-Groen Staal en of resultaten van de participatiebijeenvakomsten. In totaal zijn de berichten 141.000 keer getoond.

Tot en met augustus 2024 hebben we op sociale media meerdere malen aandacht besteed aan Groen Staal. Dit hebben we op onze drie grootste kanalen gedaan. Facebook, LinkedIn en X.

Op Facebook hebben we in deze periode 7 posts geplaatst, op LinkedIn 11 en op X zijn er 10 posts verschenen.

De berichten varieerden van uitnodigingen, ontwikkelingen in ons proces voor wat betreft groen staal, participatie avonden of groen staal in het algemeen. In totaal zijn de berichten 158.000 keer getoond

Kranten, advertenties, flyers

Via onze eigen media, waaronder interne krant "OverStaal", omgevingskrant "Staal en IJmond" en nieuwsbrief "Rondom Staal" delen we met regelmaat updates met betrekking tot het Groen Staalplan. Deze kranten zijn op diverse doelgroepen gericht waardoor we een breed lezerspubliek weten te bereiken. Ons eigen blad "OverStaal" is gericht op de medewerkers van Tata Steel. De kranten Staal en IJmond en Rondom Staal richten zich op de lokale gemeenschap en omwonenden in de regio en zorgen met 75,000 oplagen per editie voor een aanzienlijk bereik.

Verder hebben we advertenties in regionale kranten en de bezorging van flyers ingezet om belanghebbenden en geïnteresseerden op de hoogte te stellen van de participatiebijeenvakomsten.

TATA STEEL

Zicht op een sterke, schone toekomst

Uitnodiging participatiebijeenvakomst

Wij gaan voor groen, schoon en circulair staal. Staal dat gemaakt wordt om onze toekomst mee vorm te geven. Staal voor zonneparken, windturbines en batterijen voor elektrische auto's.

Green - In 2030 gaan wij staal maken met 40% minder CO₂-uitstoot. Hierdoor dragen we bij aan het behalen van de Nederlandse klimaatdoelen en maken we ons proces een stuk groener. En in 2045 zijn wij een CO₂-neutrale staalproducent. Daarvoor stappen we van kolen over op aardgas en vervolgens op waterstof.

Schoon - Met diverse maatregelen verminderen we onze emissies verder. De uitstoot en veraging van fijn stof wordt drastisch minder. Zo willen we een specifiek deel van onze grondstoffen overkappen en werken we, naast bestaande maatregelen,

al hard aan het verlagen van de uitstoot van stikstofemissies.

Circulair - We gaan meer staal hergebruiken waardoor we duurzamer kunnen produceren. Zo verhogen we de inzet van schroot. In 2030 is de inzet van schroot verhoogd van 15% naar 30%.

Met de realisatie van het Groen Staalplan wezandere ver het hart van ons productieproces. Huidige fabrieken, waaronder Koks- en Gasfabriek 2 (sluiting in 2029) en Hoogoven 7 maken plaats voor moderne technologieën.

Besluit Provincie

Op 7 november 2023 heeft de provincie Noord-Holland een volgend besluit genomen over de procedures voor het Groen Staalplan. Met het nieuwe besluit is een extra participatieronde van start gegaan.

Wilt u meer weten over het besluit van de provincie, het gewijzigde voornemen en welke ruimte er is voor participatie? Kijk dan op de website van de provincie: noord-holland.nl/groenstaal

Bent u erbij?

U kunt zich voor de participatiebijeenvakomst aanmelden door deze QR code te scannen.

28 november
Kornermeer Theater in Beverwijk
De bijeenkomst start om 19.30u
(Inruken geopend vanaf 19.00u)

Programma

- Tata Steel geeft toelichting op het Groen Staalplan en de wijzigingen.
- Darom is er veel ruimte voor gesprek, vragen en zorgen aan Thom Stafels, met onderwerpen als de techniek, het project, milieueffecten, leefomgeving en uw participatiewensen.
- De provincie Noord-Holland en de Dienst Groenland Noord-Holland zullen aanwezig zijn bij deze bijeenkomst. Er zal ook een Bemiddelaar zijn waaraan u met hen in gesprek kunt.

3. Bestaande situatie / Roadmap Plus

Er zijn relatief veel participatiereacties gegeven die direct of indirect over de bestaande situatie gaan. Het project Heracless-Groen Staal is juist gericht op verandering van die bestaande situatie, waarbij zowel reductie van CO₂ als ook een positief effect op de leefomgeving wordt bereikt. Hoewel de bestaande situatie dus strikt gezien buiten het project valt, hebben we er begrip voor dat daar bij omwonenden en andere belanghebbenden veel aandacht voor is. Om die reden hebben we tijdens de participatiebijeenkomsten ook ruimte geboden om te reageren op de bestaande situatie. Daarvan is zowel tijdens het plenaire deel als ook aan de speciale tafel voor de huidige ontwikkelingen (Roadmap Plus) en in de schriftelijke reacties, veelvuldig gebruik gemaakt.

Hoewel de reacties op de bestaande situatie dus geen onderdeel uitmaken van het project Heracless-Groen Staal, hebben we die reacties wel opgenomen in het overzicht van participatiereacties en antwoorden. In dit hoofdstuk van het participatieverslag staan we kort stil bij de huidige ontwikkelingen. Verder verwijzen we naar de communicatie over de maatregelen die betrekking hebben op de ontwikkelingen naar de [website](#).

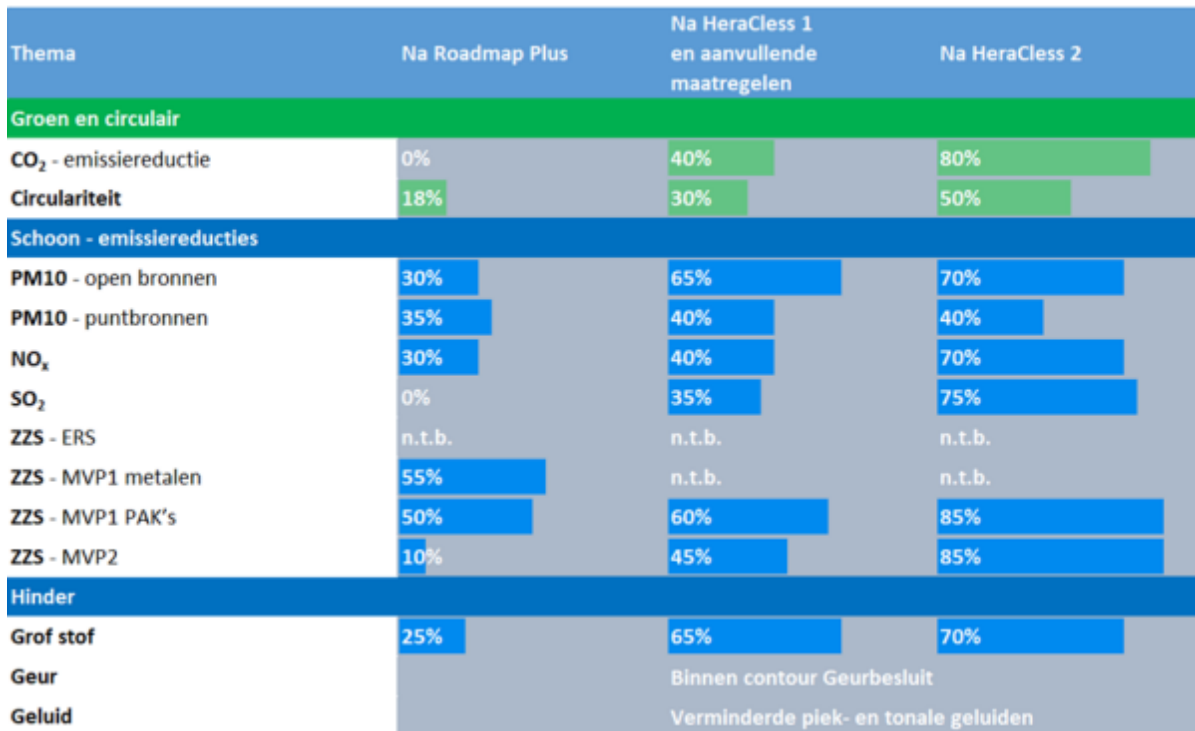
Op de website wordt de aanpak van het Roadmap Plus-verbeterprogramma inclusief de maatregelen weergegeven. Ook is daar een voortgangsrapportage, een interactieve kaart en een dashboard te vinden. Naast de participatiebijeenkomsten voor het project Heracless-Groen Staal zijn er ook bijeenkomsten georganiseerd voor omwonenden over de huidige situatie en de maatregelen in het kader van Roadmap Plus. Die bijeenkomsten hebben onder meer plaatsgevonden op 11 en 13 mei 2023. Ook tijdens de onlinebijeenkomsten van "In gesprek met Tata Steel" is uitvoerig aandacht besteed aan de bestaande situatie en de maatregelen in Roadmap Plus.

De maatregelen in de Roadmap Plus en het project Heracless-Groen Staal gaan samen zorgen voor groen staal in een schonere omgeving. Op 28 maart 2023 heeft Tata Steel onder de titel: ['Significant minder uitstoot met groen staal route Tata Steel'](#) een rapport gepubliceerd waarin de emissiereductie van de Roadmap Plus en het project Heracless-Groen Staal samen zijn weergegeven.

Uit de participatiereacties blijkt dat veel mensen zich ernstige zorgen maken over de bestaande situatie en vinden dat de maatregelen en veranderingen niet snel en ver genoeg gaan. Er is behoefte aan meer data en duidelijkheid over emissie(reducties) en de relatie met de gezondheid.

Tata Steel heeft deze behoefte opgepakt. In een uitgebreide [brief](#) ter toelichting op het aangepaste Groen Staal-plan zoals dat in het kader van de maatwerkafspraken op 3 november 2023 aan het ministerie van EZK is gepresenteerd, wordt ingegaan op de aanvullende milieumaatregelen die we voorstellen en welke daarvan onderdeel zijn van het ingediende Groen Staal-plan. Tevens geven we meer inzicht in de emissiereducties.

Onderstaand overzicht komt uit die brief een geeft een overzicht van de effecten van de Roadmap Plus, de voorgestelde aanvullende maatregelen en het HeraCless Groen Staal plan op de diverse aspecten van groen, circulair en schoon. Het overzicht is vergelijkbaar met wat in maart 2023 is gecommuniceerd, maar is bijgewerkt met de laatste kennis, de voorgestelde aanvullende maatregelen en de bijstelling van HeraCless Groen Staal-plan. Uitvoering van deze plannen is mede afhankelijk van de afspraken in het kader van het maatwerktraject met de Rijksoverheid.

Figuur 4: Overzicht effecten cumulatieve emissiereducties

Disclaimer: De uitstoot van PAK-stoffen is bij de Hulpstoffenfabriek, Koudbandwalserij en de Sinterfabriek met meer dan 50% afgenomen in 2022 ten opzichte van 2019.

Zoals gezegd heeft Tata Steel drie doelstellingen; schoon, groen en circulair vastgelegd in haar strategie. Schoon gaat over het verbeteren van de luchtkwaliteit en het verminderen van de hinder voor omwonenden. Groen en circulair gaan over het verminderen van CO₂-emissies naar uiteindelijk CO₂ neutrale productie en het vergroten van de inzet van schroot. Tijdens participatiebijeenkomsten ontvingen we reacties en vragen over de impact die project HeraCless-Groen Staal heeft op de leefomgeving. De commissie mer heeft in haar advies gevraagd om de doelstelling "schoon" in relatie tot het project meer te concretiseren, naast de doelen "groen" en "circulair".

Om dit punt uit het advies van de commissie en de input uit de participatie tegemoet te komen hebben wij in het MER de rol van HeraCless in de doelen voor 2030 nader gespecificeerd ten aanzien van schoon, groen en circulair.

In paragraaf 3.4. en hoofdstuk 9 van het Hoofdrapport van het MER wordt onder meer beschreven hoe die doelen worden gehaald door de combinatie van maatregelen van Roadmap Plus, HeraCless en aanvullende maatregelen. In het MER wordt beschreven in hoeverre de doelen voor 2030 door HeraCless worden bereikt en wat de bijdrage van de andere maatregelen is om de doelen voor 2030 te halen.

4. Focusgesprekken over thema's

Zoals we in paragraaf 2.5 hebben laten zien, komen er in de participatiereacties drie thema's nadrukkelijk naar voren. Tata Steel had de behoefte om samen met belanghebbenden¹ dieper op deze drie thema's in te gaan. We wilden de achtergrond van de participatiereacties beter doorgronden en meer gevoel krijgen in hoeverre ons beeld aansloot bij de verwachtingen van belanghebbenden. Om die reden hebben we het initiatief genomen om op ieder van deze drie thema's focusgesprekken te organiseren:

- Op 10 juli, 13 december 2023 en 3 juli 2024 over het project en de techniek
- Op 11 juli en 12 december 2023 over participatie
- Op 17 juli, 11 december 2023 en 1 juli 2024 over gezondheid (en leefomgeving).

Aan die gesprekken hebben telkens maximaal 10 belanghebbenden en maximaal vijf vertegenwoordigers van Tata Steel deelgenomen. De gesprekken stonden onder leiding van een onafhankelijke technische voorzitter.

Voor de focusgesprekken zijn met name personen en organisaties uitgenodigd die op dat thema hadden gereageerd of er belangstelling voor hadden. Daarbij is getracht om tot een evenwichtige samenstelling te komen van de deelnemers en de uitnodigingen te spreiden over de woonkernen in de omgeving, individuele personen en organisaties en rekening te houden met de aard van de participatiereactie. Zo zijn er personen en organisaties uitgenodigd die meer en minder positief zijn over Tata Steel en het project Heracless-Groen Staal.

De gesprekken in juli 2023 zijn gevoerd aan de hand van drie kernvragen per thema. De kernvragen zijn door Tata Steel geformuleerd op basis van alle ontvangen participatiereacties. Hoewel het niet mogelijk is om bij de kernvragen recht te doen aan alle individuele participatiereacties, is wel getracht hierin een rode draad en de hoofdlijn per thema te vinden. In de tweede serie gesprekken stond met name de aanpassing van de plannen en de impact daarvan op het thema centraal.

In de derde serie focusgesprekken in juli 2024 stond het advies van de provincie centraal. Bij deze gesprekken was het doel om met de deelnemers te bespreken wat hun vragen, zorgen en verwachtingen zijn en hoe die zich verhouden tot hetgeen op basis van de NRD en het advies NRD in het MER zal worden beschreven. Er werd stil gestaan bij de ontwikkelingen sinds het focusgesprek in december 2023 en er werd dieper in gegaan op het advies van de provincie. Bij de focusgroep Gezondheid en leefomgeving is extra aandacht besteed aan de wijze waarop gezondheid wordt onderzocht in het MER. Naar aanleiding van het advies van de Expertgroep Gezondheid om een gezondheidseffectenrapportage (GER) op te stellen kwamen veel vragen over hoe dit zich verhoudt tot het MER. De focusgroep bood een goede gelegenheid om hier dieper op in te gaan en uit te leggen wat men van het MER kan verwachten.

In de volgende paragrafen gaan we meer inhoudelijk in op de focusgesprekken. We tonen de antwoorden op de kernvragen zoals die na het tweede gesprek waar nodig zijn geactualiseerd. Ook laten we zien wie voor de focusgesprekken zijn uitgenodigd en wie hebben deelgenomen. De namen van individuele personen hebben we om privacy-redenen niet vermeld. De verslagen van alle focusgesprekken zijn opgenomen in de bijlagen bij dit participatieverslag.

4.1. Techniek

Overzicht van uitnodigingen en deelnemers

Persoon / organisatie	Bijeenkomst 10/7/2023		Bijeenkomst 13/12/2023		Bijeenkomst 3/7/2024	
	Uitgenodigd	Aanwezig	Uitgenodigd	Aanwezig	Uitgenodigd	Aanwezig
Wijkgroep West-Beverwijk	1	Ja	1	Ja	1	Ja
Omwonende	1	Nee	1	Ja	1	Ja
Omwonende	1	Nee	1	Ja	1	Ja
Omwonende Heemskerk	1	1	1	Ja	1	Ja
IJmond IJzersterk	1	1	1	Ja	1	Ja
Zeester	1	1	1	Ja	1	Ja
Lokale politiek			1	Nee		
NGO- Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland	1	1	1	Nee	1	Nee
Omwonende			1	Nee		
Dorpsraad Wijk aan Zee	1	1	1	Nee		
Wijkplatform IJmuiden-Noord			1	Nee		
Omwonende Wijk aan Zee	1	1	1	Nee	1	Nee
Stichting Maatschappij en Samenleving	1	1				
Omwonende Heemskerk	1	nee				
Omwonende uit Beverwijk	1	nee				
Onderwijs docent (techniek)			1	Ja	1	Nee
Bedrijf					1	Ja
Onafhankelijk voorzitter	1	Ja	1	Ja	1	Ja
Tata Steel IJmuiden	1	Ja	1	Ja	1	Ja
Tata Steel IJmuiden	1	Ja	1	Ja	1	Ja

Figuur 5 Genodigden en deelnemers focusgesprekken techniek

Update beantwoording van de kernvragen

1. **Worden bedrijven en activiteiten die buiten Tata Steel vallen, maar daar wel mee te maken hebben, meegenomen in de beoordeling van de milieueffecten?**

Dit is inderdaad het geval. In het MER zijn de milieueffecten van het voornemen beoordeeld. Dat betreft de directe effecten van nieuwe installaties en bestaande installaties op het Tata Steel terrein die worden aangepast of uit bedrijf genomen. Daarnaast worden ook veranderingen als gevolg van het voorgenoemde project in de bedrijfsvoering van derden op of in de directe omgeving van het Tata Steel terrein (bijvoorbeeld Harsco, Linde en Vattenfall) beschouwd. In het MER is aangegeven in hoeverre voorzieningen die door derden moeten worden aangelegd, zoals leidingen voor de levering van aardgas en waterstof, zijn betrokken in het MER. Dat geldt ook voor de keten van leveranciers en aanvoer van grondstoffen en materiaal voor het project. In paragraaf 4.5. van het hoofdrapport van het MER is omschreven wat de veranderingen zijn bij ketenpartners inclusief de veranderingen van de processtromen. Tijdens participatie hebben we suggesties gekregen om processen waar mogelijk te visualiseren, zoals veranderingen bij ketenpartners. In het MER is een visualisatie opgenomen van deze veranderingen.

2. **Welke alternatieven in technieken, capaciteit en fasering zijn overwogen, hoe is dat gedaan en wat zijn de bevindingen, inclusief circulariteit?**

We hebben in de eerste participatiefase veel vragen en opmerkingen gekregen over de procestechnieken zoals die in de Notitie Voornemen van 20 maart 2023 staan. En er zijn ook enkele alternatieven aangedragen. Mede naar aanleiding van die participatiereacties hebben we besloten om de keuze voor de procestechnieken opnieuw grondig te beoordelen. Onderdeel daarvan is dat we met belanghebbenden, die alternatieven hebben ingebracht, in gesprek zijn gegaan. Daarnaast heeft ook een focusgesprek met een aantal personen en organisaties die een participatiereactie hebben gestuurd over de techniek plaatsgevonden.

Tijdens deze eerste verkenningsfase van het participatieproces zijn verschillende alternatieven en varianten aangedragen. Alternatieven zijn keuzes voor andere techniek of gebruik van andere materialen dan het voornemen of een andere locatie voor het voornemen om de doelen te bereiken.

Alternatieven die uit de participatie zijn voortgekomen waren onder andere:

- Fasering van Heraclous-Groen Staal
- Direct Reduction Plant (DRP) in combinatie met Electric Arc Furnace (EAF)
- EAF in combinatie met inkoop van Hot Briquetted Iron (HBI)
- Afvang van vrijkomende CO₂

Deze alternatieven zijn mede beoordeeld op basis van: effecten op milieu (waaronder circulariteit), gezondheid, vergunbaarheid, technische en financiële haalbaarheid, planning en de bedrijfscontinuïteit. Deze beoordeling heeft geresulteerd in een wijziging van de voorgenoemde plannen. In de aangepaste Notitie Voornemen van 8 november 2023 is uitgegaan van een DRP+ EAF-installatie. De overwegingen en een verdere uitwerking is in de gewijzigde Notitie Voornemen te lezen.

Het aangepaste voornemen sluit aan op enkele van de aangedragen participatiereacties, zoals:

- De EAF is een meer bewezen techniek voor deze toepassing
- Het project wordt meer gefaseerd en dat beperkt de uitvoeringsrisico's
- De EAF maakt een hogere circulariteit mogelijk

Dit aangepaste voornemen is ook verwerkt in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). In de NRD in paragraaf 3.11 zijn de alternatieven en varianten aangegeven die in het MER onderzocht zullen worden.

Er is in het MER ook gekeken naar verschillende varianten, zoals de variant van hoger schroot inzet en het afvangen en opslaan van CO₂ (CCS). Daarnaast zijn ook alternatieve technologieën zoals HIsarna geëvalueerd. Doordat HIsarna in 2030 nog niet op voldoende schaalgrootte kan produceren, is dit alternatief niet verder uitgewerkt in het MER. De uitwerking van alle overige onderzochte varianten worden uitgebreid beschreven in het MER. Hier zitten ook varianten bij die tijdens de participatie zijn aangedragen.

3. Welke energiebronnen zijn overwogen, zijn die beschikbaar en niet harder nodig voor ander gebruik, is de energiezekerheid gegarandeerd?

Om staal te maken is veel energie nodig. Als Tata Steel IJmuiden behoren we in de wereld tot de meest energie-efficiënte geïntegreerde staalbedrijven. Van oudsher zijn kolen gebruikt zowel als reductiemiddel in het proces als energiebron. We gaan nu de stap zetten naar duurzame elektriciteit en waterstof. In de overgang naar waterstof maken we gebruik van aardgas, beide gassen kunnen kolen vervangen in de reductiestap.

In het rapport van Weijers en Blom, dat op verzoek van het Ministerie van EZK (nu Klimaat en Groene Groei) is opgesteld, wordt aangegeven dat een duurzamere staalproductie in Nederland haalbaar is. Tata Steel kan door haar rol als grote gebruiker van duurzame energie de ontwikkeling van een duurzaam energiesysteem in Nederland aanjagen. Door de afname van groene waterstof en hernieuwbare elektriciteit draagt Tata Steel bij aan de opschaling van de markt voor groene waterstof en de uitrol van wind op zee en de daarvoor benodigde energie infrastructuur.

Als onderdeel van het MER is gekeken naar het gebruik van elektriciteit, aardgas, waterstof en restwarmte. Als en zolang er nog onvoldoende groene waterstof beschikbaar is, zal er meer gebruik worden gemaakt van aardgas. Hier is in het MER rekening mee gehouden. Een van de thema's die in het MER zijn onderzocht is het thema Energie. Daarbij is gekeken naar het energieverbruik, hergebruik restwarmte en eventuele uitkoppeling naar de omgeving. In het advies NRD is gevraagd om andere varianten zoals gebruik van blauwe waterstof en inzet van HBI te overwegen. Deze varianten zijn tevens tijdens participatie aangedragen. Deze varianten zijn aldus overwogen, waarbij ook is gekeken wat de gevolgen zijn voor het energieverbruik. Voor deze varianten is in het MER naar voren gekomen dat deze varianten leiden tot een groter energieverbruik dan het voornemen en daarom niet verder worden uitgewerkt in het MER. Wat hiervoor de overwegingen zijn geweest wordt uitvoerig beschreven in het technisch deelrapport van het MER.

4. Wat zijn de grootste risico's voor de uitvoerbaarheid, hoe wordt het project gefinancierd en de gewaarborgd dat de planning wordt gehaald?

Tata Steel heeft het voorgenomen project in 2023 aangepast. Een belangrijk verschil is de keuze voor een ander type smeltoven, namelijk een EAF in plaats van één of meerdere REF's. De EAF is, anders dan de REF, een voor de staalindustrie beschikbare en al gebruikte techniek, en daarmee worden de

risico's voor de uitvoerbaarheid beperkt. Dat geldt ook voor de meer gefaseerde uitvoering. De wijze van financiering van het voornemen maakt geen onderdeel uit van de afwegingen die in het MER aan de orde komen, omdat het MER onderzoek uitvoert naar de milieueffecten en deze onderling afweegt.

Voor de milieuonderzoeken die ten grondslag liggen aan zowel het MER als de vergunningaanvragen is veel en gedetailleerde technische informatie nodig. Vanwege de lange (vergunning)procedures dient die informatie in een vroeg stadium beschikbaar te zijn. In een complex en omvangrijk project als Heracleus-Groen Staal is dat een uitdaging. Om aan de grote ambities en de strakke planning tegemoet te komen kan er daarom op bepaalde onderdelen onderbouwd worden uitgegaan van aannames. Die zullen verder in het traject in detail worden ingevuld en beoordeeld door de overheid. In hoofdstuk 10 van het Hoofdrapport van het MER wordt beschreven welke leemten in kennis en informatie er nog zijn. En wat de invloed van meer kennis kan zijn op de in het MER gegeven effectbeoordeling.

4.2. Participatie

Overzicht van uitnodigingen en deelnemers

Persoon / organisatie	Bijeenkomst 11/7/2023		Bijeenkomst 12/12/2023	
	Uitgenodigd	Aanwezig	Uitgenodigd	Aanwezig
Wijkgroep West-Beverwijk	Ja	Ja	Ja	Ja
Wijkplatform Zeewijk in IJmuiden	Ja	Ja		
Dorpsraad Wijk aan Zee	Ja	Nee		
IJmond IJzersterk	Ja	Ja	Ja	Ja
Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland	Ja	Ja	Ja	Nee
Stichting Maatschappij en Samenleving	Ja	Ja		
Betapartners.nl	Ja	Ja	Ja	Ja
Omwonende uit Heemskerk	Ja	Ja	Ja	Ja
Omwonende uit Heemskerk	Ja	Ja	Ja	Nee
Omwonende uit Velsen Noord	Ja	Nee		
Docent Techniek			Ja	Ja
Docent Techniek			Ja	Ja
Docent Techniek			Ja	Ja
Omwonende uit IJmuiden en LID FNV IJmond			Ja	Ja

Zeester			Ja	Ja
Wijkplatform Zeewijk IJmuiden			Ja	Ja
Wijkplatform IJmuiden Noord			Ja	Nee
Omwonende uit IJmuiden			Ja	Nee
Onafhankelijk voorzitter	Ja	Ja	Ja	Ja
Tata Steel IJmuiden	Ja	Ja	Ja	Ja

Figuur 6 Genodigden en deelnemers focusgesprekken participatie

Update beantwoording van de kernvragen

1. **Waarom is voor deze aanpak en rolverdeling in de participatie gekozen, kan de participatieruimte en het -niveau niet ruimer, hoe ziet het proces er verder uit, hoe controleert het Bevoegd Gezag dat onze belangen worden gewaarborgd?**

Er wordt aan de formele toestemmingen voor het project gewerkt via vergunningaanvragen, het milieueffectrapport (MER) en het Projectbesluit. Deze combinatie van procedures zorgt ervoor dat er een rol in het kader van Participatie is voor zowel Tata Steel als initiatiefnemer, als ook voor de provincie Noord-Holland en de omgevingsdienst als Bevoegd Gezag. Om het voor belanghebbenden overzichtelijk te houden, hebben we die aanpak op elkaar afgestemd en is de rolverdeling uitgewerkt in het Participatieplan.

De Notitie Voornemen en het Participatieplan zijn op 21 maart 2023 gepubliceerd. Na de eerste participatiefase hebben we zowel het voorgenomen project Heracless-Groen Staal als ook het participatieplan aangepast. De nieuwe documenten zijn op 8 november 2023 gepubliceerd. Zeker in het begin van traject ligt voor participatie het initiatief bij ons als initiatiefnemer. Daarom hebben wij de participatiebijeenkomsten georganiseerd en geven wij ook antwoord op de binnengekomen participatiereacties. De provincie Noord-Holland en de omgevingsdienst waren als Bevoegd Gezag aanwezig bij de participatiebijeenkomsten.

Mede naar aanleiding van de bijeenkomsten en de participatiereacties hebben we ervoor gekozen om in de participatie ook ruimte te bieden om het over aspecten binnen de techniek, zoals alternatieven en capaciteit, te hebben. Daarmee hebben we de participatieruimte verruimd, daar waar de meeste vraag naar was. Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat naarmate het project vordert de participatieruimte steeds kleiner wordt. Dat is een logisch gevolg van het proces, want hoe dichterbij de uitvoering hoe specifiekere de besluitvorming. Desondanks blijft participatie ook in latere fases belangrijk. Als het project in de bouwfase komt, zullen we de betrokkenheid van de omgeving blijven opzoeken.

Het participatieniveau hebben we ingedeeld op basis van de schaal die de provincie Noord-Holland hanteert. Die schaal kent de treden: informeren, meedenken, meebeslissen. We gaan duidelijk verder dan het alleen informeren. Het participatieniveau is meedenken en daar geven we graag alle ruimte voor. De keuze van de inhoud van het project waar een vergunning voor wordt aangevraagd, is echter uiteindelijk aan Tata Steel.

Als bedrijf gaan we niet over de toestemming om dat project uit te mogen voeren. Die rol ligt bij het Bevoegd Gezag, in dit geval de provincie Noord-Holland en mogelijk uiteindelijk bij de Raad van State die een uitspraak doet als er partijen in beroep gaan tegen de verleende vergunning. Bij die

beoordeling van, zowel de provincie, als eventueel ook de Raad van State, zal mee worden genomen hoe Tata Steel invulling heeft gegeven aan de participatie.

Na het indienen van het MER en de vergunningaanvragen zullen momenten volgen waarin we de omgeving informeren over de vervolgstappen. Hoe dat er precies uit zal komen te zien zullen we nog verder moeten invullen. Daarbij kijken we ook of het bestaande participatieplan geactualiseerd moet worden.

De provincie beoordeelt of wij op een goede wijze invulling geven aan de het vooraf afgesproken participatieplan. De provincie was zelf aanwezig bij de participatiebijeenkomsten en heeft zelf ook de nodige participatiereacties ontvangen. Zij heeft dus een goed beeld van de reacties en ziet erop toe dat Tata Steel op een goede manier omgaat met de participatiereacties. Dat doet ze aan de hand van het vooraf vastgestelde participatieplan op basis van haar eigen ervaringen, de publicaties, rechtstreekse contacten en de participatieverslagen.

Zoals gezegd is het aan de provincie om te beslissen over vergunningverlening. Daarbij kan ze ook op basis van de nieuwe Omgevingswet beoordelen of Tata Steel op een goede wijze invulling heeft gegeven aan de participatie. Mede om die reden stellen we ook participatieverslagen op en zullen we dat ook publiceren. Samen met andere publicaties zijn die te vinden op de [website](#).

2. Hoe gaan jullie een goede betrokkenheid waarborgen van alle belanghebbenden, o.a. gemeenten, stille groep, jongeren, mensen met kennis, is een klankbord een optie?

Wij waren blij met de ruime opkomst bij de participatiebijeenkomsten en de participatiereacties die we ontvangen hebben. We zien dat het moeilijk is om alle groepen even goed te bereiken en een evenwichtig beeld te krijgen van alle belanghebbenden. De extra gesprekken die we na de eerste participatiebijeenkomsten hebben gehad, zijn erop gericht om de betrokkenheid verder te vergroten. Tijdens de focusgesprekken streven we er ook naar om ruimte te geven aan alle verschillende meningen die er ook onder de belanghebbenden bestaan.

We zien zowel vanuit de gemeenten zelf als ook vanuit inwoners dat er behoefte bestaat dat de gemeenten goed worden betrokken. Er is regelmatig contact met de gemeenten en de colleges. Voor de participatiebijeenkomsten in de woonkernen zijn er gesprekken geweest met de colleges van de drie gemeenten en is er een bijeenkomst geweest waarvoor alle gemeenteraadsleden waren uitgenodigd. Naar aanleiding van de reacties hebben we meerdere gesprekken met de omliggende gemeenten gevoerd, waaronder de bijeenkomst op 24 juni 2024. We blijven ook in latere fases van het project met gemeenten afstemmen of en hoe ze beter betrokken kunnen blijven.

Het is een breed bekend verschijnsel dat jongeren ondervertegenwoordigd zijn bij participatiebijeenkomsten. Zoals eerder in dit participatieverslag aangegeven hebben we in reactie op de roep om jongeren meer te betrekken een bijeenkomst gericht op jongeren georganiseerd. Verder kijken we via onze jongerenorganisatie (The Young Board) hoe we jongeren beter kunnen betrekken.

Niet alle belanghebbenden hebben dezelfde kennis en daarom denken we dat het nuttig is om in het participatieproces ook telkens te blijven informeren en beschikbaar te zijn voor vragen die er in de omgeving leven. Die informatie en de kennis van het project Heracless-Groen Staal is immers nodig op goed te kunnen reageren. We weten en hebben tijdens de participatiebijeenkomsten en uit de participatiereacties wederom gemerkt dat bepaalde mensen en partijen veel kennis hebben. We willen daar optimaal gebruik van maken om het project waar mogelijk verder te versterken. Dat is

ook een van de redenen waarom we na de participatiebijeenkomsten de aanvullende gesprekken hebben gehad.

Ook na de tweede participatiefase zijn er in december weer focusgesprekken geweest gericht op de participatie van het project. Op basis van de positieve reacties en ervaringen bekijken we nog of en hoe we hier een meer structurele invulling aan kunnen geven. Dit zou een klankbordgroep kunnen zijn, maar kan ook op andere wijze ingevuld gaan worden. Dat bespreken we ook met de provincie en andere betrokkenen vanuit de overheid.

3. Hoe worden we optimaal geïnformeerd, waarbij Tata Steel meer onderzoeksgegevens en uitgangspunten openbaar maakt en inzicht geeft in afwegingen en historie?

Vanaf het begin van het participatieproces zetten we verschillende communicatiekanalen om in contact te zijn met bewoners in de omgeving van ons bedrijf en andere belanghebbenden. Die kanalen zijn onze website waar we actief updates van onze plannen geven, maar bijvoorbeeld ook de nieuwsbrief waar mensen zich voor in kunnen schrijven en het loket in Wijk aan Zee.

Participatie is vanaf per 1 januari 2024 onder de Omgevingswet een onderdeel van de besluitvormingsprocedure van bijvoorbeeld een projectbesluit, vergunningen en omgevingsplanwijzigingen. Voor een projectbesluit gelden hiervoor concrete wettelijke regels. Met de participatie wordt inmiddels dus ook invulling gegeven aan de wettelijke bepalingen.

In het participatieverslag van december 2023 en het geactualiseerde verslag wat nu voorligt is een uitgebreid overzicht gegeven van de participatieactiviteiten, de reacties en de wijze waarop die reacties zijn meegenomen in het project.

Het is gebruikelijk dat het MER, de vergunningaanvragen en de bijbehorende (milieu)onderzoeken pas openbaar worden bij het ontwerpbesluit van het Bevoegd Gezag. Via de bijeenkomsten en participatieverslagen hebben wij bewoners en geïnteresseerden tussentijds geïnformeerd over de wijze waarop de reacties uit de participatie worden verwerkt in het project, het MER en de aanvragen. De reacties die tijdens deze bijeenkomsten zijn ingebracht zijn door Tata Steel waar mogelijk betrokken in de (milieu)onderzoeken en het MER.

De historische context is geen uitgangspunt voor de beoordeling in het MER en zijn daarom ook niet opgenomen in de onderzoeken die ten grondslag liggen aan de vergunningaanvragen en het MER.

Wat het MER wel als uitgangspunt neemt voor de onderzoeken is de zogeheten 'referentiesituatie'. Hierbij worden de effecten van het project afgezet tegen de situatie dat het project niet zou worden uitgevoerd (de toekomstige situatie). De toekomstige situatie zonder het voornemen wordt in milieueffectrapportages de 'referentiesituatie genoemd'. De referentiesituatie is beschreven in Hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** van het Hoofdrapport van het MER en per milieuaspect uitgewerkt in het deelrapport Milieu.

4.3. Gezondheid en leefomgeving

Overzicht van uitnodigingen en deelnemers

Persoon / organisatie	Bijeenkomst 11/7/2023		Bijeenkomst 12/12/2023		Bijeenkomst 1/7/2024	
	Uitgenodigd	Aanwezig	Uitgenodigd	Aanwezig	Uitgenodigd	Aanwezig
Omwonende uit Heemskerk			Ja	Ja	Ja	Nee
Omwonende Velsen-Noord					Ja	Ja
Wijkgroep West-Beverwijk	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Omwonende uit Heemskerk			Ja	Ja		
Omwonende uit Beverwijk			Ja	Ja	Ja	Nee
IJmond IJzersterk	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
Zeester			Ja	Ja	Ja	Nee
Wijkplatform IJmuiden-Noord	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Omwonende uit Wijk aan Zee	Ja	Ja	Ja	Nee		
Omwonende uit Wijk aan Zee	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
Omwonende uit IJmuiden			Ja	Nee	Ja	Nee
Vereniging IJmuiderstraatweg					Ja	Ja
NGO- Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland			Ja	Nee		
Omwonende uit Wijk aan Zee			Ja	Nee		
Stichting Maatschappij en Samenleving	Ja	Ja	Ja	Nee		
Wijkplatform IJmuiden-Noord			Ja	Nee		
Dorpsraad Wijk aan Zee*	Ja	Nee	Ja	Nee		
Frisse Wind*	Ja	Nee				
Gezondheid op 1*	Ja	Nee				
Urgenda	Ja	Nee				

Onafhankelijk voorzitter			Ja	Ja		Ja
Tata Steel IJmuiden			Ja	Ja		Ja

Figuur 7 Genodigden en deelnemers focusgesprekken gezondheid en leefomgeving

Frisse Wind, Dorpsraad Wijk aan Zee en Gezondheid op 1 hebben schriftelijk aangegeven niet op de uitnodiging van 11 juli in te gaan omdat Tata Steel volgens hen niet voldoet aan de door hen gestelde voorwaarden. Tata Steel betreurt dit, juist omdat het bedrijf graag met een evenwichtig samengestelde groep in gesprek gaat over het belangrijke thema gezondheid. Tata Steel benadrukt aan de deelnemers van het gesprek dat er ruimte is om alle aspecten van dit onderwerp te bespreken.

Update beantwoording van de kernvragen

1. Wat verstaan jullie onder gezondheid en wat is de ambitie van Tata Steel?

Gezondheid. Gezondheid is een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijk gebreken. Dit is de definitie van de WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) en daar sluiten we graag bij aan. Gezondheid is een groot goed in het leven van mensen. Dat geldt zowel voor de eigen gezondheid als die van de mensen die we liefhebben, waaronder onze kinderen en de mensen om ons heen en onze collega's. Een goede gezondheid is belangrijk voor de kwaliteit van leven en het deel kunnen nemen aan de maatschappij. Dat is ook de reden dat we als samenleving veel moeite doen om de gezondheid steeds verder te verbeteren. Aspecten die de gezondheid negatief beïnvloeden krijgen steeds meer aandacht. Dit begrijpen en onderschrijven we. We hebben dan ook begrip voor het feit dat mensen in de omgeving zich zorgen maken om gezondheid, aandacht vragen voor gezondheid en Tata Steel aanspreken op het effect dat we kunnen hebben op hun gezondheid.

Gezondheid wordt bepaald door persoonlijke omstandigheden en de omgeving, zogenoemde omgevingsgezondheid. Men is in de maatschappij op zoek naar wat omgevingsgezondheid precies is. We zien dit niet alleen hier in onze omgeving, maar we zien dit ook op landelijk en zelfs Europees niveau op de agenda staan. Dat de maatschappelijke discussie hierover loopt blijkt ook wel uit de nieuwe Omgevingswet. Daarin komt geen harde meetbare definitie te staan. Dit omdat het afhankelijk is van tijd, plaats en ruimte en er ook allerlei andere aspecten een rol spelen. Met andere woorden: er moet gezamenlijk onderzocht worden wat de belangrijkste aspecten zijn op een bepaalde plek, welke doelen daarvoor gesteld moeten worden en hoe deze te behalen. Dit is een proces. Als bedrijf nemen we actief deel aan dit proces.

Een gezonde leefomgeving is in elk geval een leefomgeving waar bewoners zich prettig voelen, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de negatieve invloed van milieufactoren zo klein mogelijk is. We zien dan ook dat naast de fysieke gezondheid, zoals de afwezigheid van ziektes, ook de gezondheidsbeleving een belangrijke factor speelt. Waarnemingen zoals rookwolken, sterke geuren en alarmsignalen, en ook publicaties over bijvoorbeeld handhaving en incidenten kunnen het gevoel van gezondheid negatief beïnvloeden, het vertrouwen aantasten en aanleiding geven tot bezorgdheid en stress. Uiteindelijk kan dat zelfs leiden tot aantasting van de fysieke gezondheid. Om die reden zien we gezondheidsbeleving als een belangrijk onderdeel van de gezondheid.

OvV-rapport. We omarmen de aanbevelingen gedaan in het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) en zijn met de Provincie in overleg om tot opvolging van de aanbevelingen te komen. Tata Steel ziet het OvV-rapport als een zeer duidelijke wake-up call en we hebben dan ook

begrip voor het feit dat omwonenden zich zorgen maken, aandacht vragen voor deze zorgen over gezondheid en Tata Steel hierop aanspreken. Samen met alle betrokkenen zullen we werken aan de aanbevelingen zoals die door de OvV zijn gedaan.

De negatieve invloed van milieufactoren is (op politiek/bestuurlijk vlak) onderzocht door de Onderzoeksraad voor Veiligheid en de hoofdvraag die beantwoord wordt in het [rapport](#) uit 2023 is: “Hoe worden omwonenden beschermd tegen nadelige gezondheidseffecten door langdurige en/of veelvuldige blootstelling aan industriële emissies, en zijn in de bescherming verbeteringen mogelijk?” Ook daaruit blijkt dat sprake is van een proces dat gezamenlijk moet worden ingezet.

Ambitie. Op basis van onder andere RIVM-rapporten kunnen we vaststellen dat er veel factoren zijn die invloed hebben op de omgevingsgezondheid. De emissies van Tata Steel vormen één van die factoren. Voordat we een vergunning krijgen voor het project Heracless-Groen Staal moeten we aantonen dat we de best beschikbare technieken toepassen, aan alle relevante normen voldoen en de emissie van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) minimaliseren. Onze ambitie is om die invloed op de leefomgeving verder te verminderen. Het project Heracless-Groen Staal draagt bij aan een betere leefomgeving in de regio IJmond.

Onze ambitie is daarmee gekoppeld aan hetgeen wij als bedrijf kunnen beïnvloeden en dat zijn onze emissies. Omdat, ook volgens RIVM, de gezondheid van mensen afhankelijk is van vele factoren, kunnen we op gezondheid geen toezeggingen doen. Een korte toelichting daarop.

Er is onderscheid te maken tussen emissies, immissies, depositie en gezondheidseffecten. Emissies betreffen de uitstoot van stoffen naar lucht, bodem of water. Immissies betreffen de concentratie van stoffen in de lucht en daarmee de blootstelling van mensen via inademing aan deze stoffen. Er is uiteraard een relatie tussen de emissie en de immissie, die nog wordt beïnvloed door onder andere de hoogte waarop de emissie plaatsvindt en de weersomstandigheden. Verder wordt de immissie ook bepaald door andere emissiebronnen dan Tata Steel. Depositie betreft het neerslaan van stoffen. Blootstelling via de huid en ook via de handen en de mond kan daar het gevolg van zijn. Er is uiteraard een relatie tussen de immissie en de blootstelling, maar ook andere factoren zoals de frequentie en duur van iemands aanwezigheid in het gebied en het gedrag zijn mede van invloed.

Gezondheidseffecten betreffen vervolgens de gevolgen voor de gezondheid van opname van de stoffen in het lichaam na blootstelling aan stoffen. Deze effecten kunnen per persoon verschillen en dat wordt door meerdere factoren bepaald. Op 22 september 2023 heeft het RIVM een rapport gepubliceerd met de titel: “Leefomgeving IJmond moet beter”. Het is voor het eerst dat de meest relevante gezondheidsgevolgen van de emissies van Tata Steel in kaart zijn gebracht door het RIVM. In dit onderzoek is gekeken naar de hele keten, dus van de uitstoot van chemische stoffen tot gezondheidsrisico's in de leefomgeving. Ook is naar hinder gekeken, zoals geluid, geur en stof.

Er zijn dus verschillende factoren tussen de emissies van Tata Steel en de eventuele impact daarvan op de gezondheid. Het verminderen van onze emissies laat zich daarom niet één op één vertalen naar gezondheidsverbetering in de omgeving. We hebben daarom een duidelijke ambitie op het vlak van emissies maar doen geen toezeggingen op gezondheid.

Het treffen van milieumaatregelen vormt een essentieel onderdeel van de bredere duurzaamheidsstrategie van Tata Steel. Lees meer over onze ambities in het meest recente [duurzaamheidsverslag](#).

2. Hoe vindt onderzoek plaats en hoe wordt aangetoond dat aan de normen en impact op gezond wordt voldaan?

Voor het project Heracless-Groen Staal worden vergunningaanvragen en een milieueffectrapport (MER) voorbereid. Voor beide dienen milieuonderzoeken uitgevoerd te worden. Het onderzoek naar luchtkwaliteit is daarbij belangrijk. In de luchtonderzoeken wordt zowel naar de emissie van stoffen gekeken als ook naar de verspreiding daarvan in de omgeving.

De afdeling HSSE (Health, Safety, Security & Environment) van Tata Steel monitort de productieprocessen en emissies van het bedrijf. Metingen worden uitgevoerd door geaccrediteerde experts en daarbij wordt gebruik gemaakt van geavanceerde meetapparatuur. Tata Steel rapporteert emissies via het elektronisch milieujaarverslag ([e-MJV](#)), de ingevoerde cijfers worden geaccordeerd door het Bevoegd Gezag. De overheden - op Europees, landelijk en provinciaal niveau – bepalen welke normen er gelden voor de emissies van onze activiteiten en hoe deze vervolgens worden opgenomen in vergunningen. [GGD Kennemerland](#) kan de concentraties op leefniveau beoordelen.

De gegevens die gebruikt worden in de onderzoeken voor Heracless-Groen Staal zijn deels gebaseerd op metingen aan bestaande installaties. Voor de nieuwe installaties wordt de emissie bepaald op basis van de gegevens van de leverancier. Nadat de installaties in bedrijf zijn genomen zal de daadwerkelijke emissie ook worden gemeten. We staan kort stil bij een aantal belangrijke onderdelen.

Zeer Zorgwekkende Stoffen. De landelijke overheid heeft opdracht gegeven om in kaart te brengen waar in Nederland zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) worden uitgestoten. De [lijst van ZZS](#) die de overheid hanteert voor deze inventarisatie bevat 1.600 stoffen. Tata Steel heeft de inventarisatielijst voor ZZS in 2021 ingediend. Deze is ook op onze website te vinden [Zeer Zorgwekkende Stoffen | Tata Steel](#) Daarnaast zijn ook de Vermijdings- en Reductieplannen (VRP) ingediend. Voor ZZS geldt namelijk een minimalisatieverplichting, wat betekent dat er continu gewerkt moet worden aan vermindering van ZZS. Dat hebben we uitgewerkt in het Vermijdings- en reductieprogramma (VRP).

Luchtkwaliteit Op de site van de Omgevingsdienst IJmond wordt data over luchtkwaliteit gepubliceerd ([Luchtkwaliteit - Omgevingsdienst IJmond \(odijmond.nl\)](#)), waaronder rapporten van het RIVM ([Overzicht rapporten gezondheid in de IJmond | RIVM](#)) en de GGD. Data over de luchtkwaliteit zijn beschikbaar op de site van luchtmeetnet. Daar worden onder andere de data voor fijnstof weergegeven. Voor meer informatie over Tata Steel en luchtkwaliteit verwijzen we u graag naar de pagina [Uitstoot en Luchtkwaliteit](#). Voor meer informatie over mogelijke algemene gezondheidseffecten van bijvoorbeeld stof op gezondheid verwijzen we graag door naar de website van de [GGD Kennemerland](#) en de website van het RIVM, die op [veelgestelde vragen met betrekking tot gezondheid antwoorden hebben geformuleerd](#).

Normen. De emissie en verspreiding van afzonderlijke bronnen en alle bronnen samen worden getoetst aan wettelijke normen en de voorschriften in de vergunning. Daarbij moet zowel naar de reguliere bedrijfssituatie als ook naar incidenten worden gekeken. In Heracless-Groen staal wordt zoveel mogelijk geanticipeerd op ontwikkelingen in wet- en regelgeving. Dat betekent in de praktijk dat nieuwe installaties waar mogelijk beter zullen presteren dan de huidige normen.

In het MER wordt naast emissie en verspreiding specifiek aandacht besteed aan gezondheidsaspecten. Er is geen wettelijke definitie wat in dit verband onder omgevingsgezondheid of gezondheid wordt verstaan. Het MER besteed veel aandacht aan de wijze waarop je naar

gezondheid kunt kijken, hoe de relatie tussen de verschillende milieuaspecten en gezondheid ligt en op basis van welke waarden en inzichten je de uitkomst van de milieuonderzoeken op het gebied van gezondheid kunt beschouwen. Hierbij worden de relevante milieuaspecten in samenhang betrokken en vindt beoordeling van de effecten plaats op basis van nationale en internationale advieswaarden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de nieuwe EU-luchtkwaliteitsnormen voor 2030.

Uiteindelijk beoordeelt het Bevoegd Gezag op advies van de commissie mer wat de bevindingen zijn.

3. Welke maatregelen gaan jullie treffen en wanneer om de gezondheid te waarborgen?

Wat de emissie van (gevaarlijke) stoffen betreft voldoen we op dit moment aan de wettelijke normen en de voorschriften uit de vergunning. We hebben een pakket aan maatregelen aangekondigd en al grotendeels uitgevoerd, dat gericht is op verminderen van de emissies van bestaande installaties. Zo dragen we bij aan een schone en gezondere leefomgeving. Dat pakket heet Roadmap plus en is in naar verwachting 2025 volledig gerealiseerd.

Daarnaast treffen we in het project Heracless-Groen Staal maatregelen om de emissie verder te reduceren. Onderdeel van het project is het uit bedrijf nemen van Hoogoven 7 en Kooks- en Gasfabriek 2. De effecten daarvan op de emissie en de verspreiding worden inzichtelijk in het milieueffectrapport (MER).

We zijn met de overheid in gesprek over maatwerkafspraken. Daarbij spelen luchtemissies en gezondheid een belangrijke rol. In een uitgebreide [brief](#) ter toelichting op het aangepaste Groen Staal-plan zoals dat in het kader van de maatwerkafspraken op 3 november 2023 aan het ministerie van EZK is gepresenteerd, wordt ingegaan op de aanvullende milieumaatregelen die we voorstellen en welke daarvan onderdeel zijn van het voorliggend Groen Staal-plan. Tevens geven we meer inzicht in de emissiereducties. In hoofdstuk 3 van dit verslag is het overzicht weergegeven van de cumulatieve emissiereductie van de maatregelen uit Roadmap Plus, de aanvullende maatregelen en het Groen Staal-plan.

Tata Steel ondersteunt nieuwe onderzoeken naar de gezondheid in de IJmond. Tata Steel doet zelf ook veel onderzoek naar de bijdrage van haar activiteiten aan de luchtkwaliteit en depositie in de omgeving. Dit doet Tata Steel met eigen experts, maar ook met externe experts en wetenschappelijke instituten. De resultaten van onderzoeken gebruiken wij om te kunnen bepalen welke nieuwe maatregelen, ook op basis van zich steeds vernieuwende technologie, wij kunnen nemen om emissies verder terug te dringen. In het verleden zijn al veel maatregelen genomen in de bedrijfsvoering, die de overlast op meerdere vlakken hebben doen afnemen. Dit is een continu proces voor Tata Steel.

5. Participatieresultaten

Een belangrijk punt bij participatie is wat er met de participatiereacties van belanghebbenden door de initiatiefnemer wordt gedaan. Hoewel het project nog doorloopt en er ook in de formele procedures nog zaken dienen te gebeuren, geven we in dit hoofdstuk een beeld van hoe de participatiereacties tot op heden zijn verwerkt in het project. Dat doen we door in onderstaande drie paragrafen achtereenvolgens aandacht te besteden aan 1) Het voorgenomen project, 2) De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en het MER en 3) De participatie.

5.1. Het Voornemen

Naast andere ontwikkelingen heeft de participatie eraan bijgedragen dat de keuze voor de installaties in het voorgenomen project opnieuw is beoordeeld. Als onderdeel van de beoordeling zijn we met diverse partijen die alternatieven hebben ingebracht in gesprek gegaan. Daarnaast hebben focusgesprekken met belanghebbenden plaatsgevonden over de techniek. Het resultaat is het voorgenomen project dat beschreven is in de gewijzigde Notitie Voornemen zoals dat op 8 november 2023 is gepubliceerd. De alternatieven die uit de participatie naar voren zijn gekomen hebben we bekeken en zijn betrokken bij het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Zo kijken we als onderdeel van het onderzoek naar alternatieven en varianten in het MER naar de keuze tussen verschillende smeltoven zoals een REF en EAF en komen ook andere alternatieven ter beoordeling aan de orde. Zie hiervoor ook de volgende paragraaf over de NRD.

De participatie heeft er dus mede aan bijgedragen dat de keuze voor de installaties in het voorgenomen project opnieuw is beoordeeld en dat de DRP-EAF nu de kern vormen van het gewijzigde plan Heracless Groen Staal. Daarnaast zijn de alternatieve en varianten die in het MER zijn beschouwd, mede gebaseerd op de participatiereacties.

5.2. Notitie Reikwijdte en detailniveau en milieueffectenrapportage

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is een document dat door ons als initiatiefnemer is opgesteld voorafgaand aan het milieueffectrapport (MER). De NRD is gepubliceerd en belanghebbenden en wettelijke adviseurs konden hierop reageren. De NRD is ook voorgelegd aan de onafhankelijke commissie voor de milieueffectrapportage. Uiteindelijk heeft de provincie Noord-Holland een advies NRD uitgebracht voor het opstellen van het MER. In dat advies NRD staat waar het MER allemaal over moet gaan en hoe de onderzoeken uitgevoerd moeten worden.

In de NRD is een specifieke paragraaf opgenomen waarin aangeven is hoe we opvolging geven aan deze thema's en welke aanpassingen of overwegingen zijn gemaakt op basis van de participatie.

In de participatiereacties is ook aandacht gevraagd voor de scope, ofwel de reikwijdte. Zo zijn er vragen gesteld over bedrijven die buiten Tata Steel vallen, maar daar wel mee te maken hebben. Ook zijn er vragen gesteld over de energievoorziening en de infrastructuur die daarvoor nodig is. In de NRD is nadrukkelijker en gemotiveerd aangegeven welke onderdelen wel en niet worden meegenomen en in hoeverre er ook buiten het eigen terrein naar installaties wordt gekeken. In het MER is het plan beoordeeld op milieueffecten en gezondheidsaspecten. Dat is inclusief veranderingen op het terrein van Tata Steel en daarbuiten die het gevolg zijn van de geplande

veranderingen. Indien er als gevolg van dit plan veranderingen optreden bij aanverwante bedrijven, zijn die meegenomen in het MER. De bestaande activiteiten van die bedrijven maken geen deel uit van het MER.

In het MER is ook aangegeven welke alternatieven en varianten worden beoordeeld. De keuze voor die alternatieven en varianten is mede gebaseerd op de participatiereacties. In de NRD zijn onderstaande alternatieven en varianten aangegeven.

Alternatieven

Alternatieven zijn ingrijpender dan varianten. Dat wil zeggen dat een variant een keuze is binnen het voornemen en dat alternatieven een keuze is voor bijvoorbeeld de gekozen techniek om te komen tot de gewenste doelen of de keuze waar het voornemen wordt gerealiseerd.

Alternatieven die overwogen worden zijn:

- Een alternatief voor de gekozen DRP-EAF techniek zoals toepassing van een combinatie van een DRP met een Reducing Electric Furnace (REF);
- Toepassing van alleen een EAF in combinatie met het inkopen van halffabricaten;
- Een alternatief voor de gekozen techniek voor de DRP (bijvoorbeeld Midrex);
- Als alternatief voor de gekozen DRP-EAF techniek toepassing geven aan het HIsarna-SMU alternatief;
- Het als eerste uitfaseren van Hoogoven 6 in plaats van Hoogoven 7;
- Een alternatieve locatie op of buiten het terrein van Tata Steel.

Varianten

Varianten zien toe op delen van het voornemen die op andere wijze uitgevoerd kunnen worden, maar bijvoorbeeld ook varianten voor de wijze waarop de aanlegfase wordt uitgevoerd. De varianten die worden uitgewerkt worden definitief bepaald in het MER. Varianten die in dit stadium door Tata Steel worden overwogen zijn (niet limitatief):

- Verschillende wijzen waarop de elektriciteitscentrales in bedrijf blijven na het gedeeltelijk wegvallen van de hoeveelheid hoogovengas;
- De wijze waarop afgevangen CO₂ wordt verwerkt en afgevoerd, daarnaast wordt in deze variant onderzocht in hoeverre afvoer van CO₂ kostenefficiënt is in relatie tot de overgang naar voornamelijk waterstof;
- Toepassing van twee kleinere EAF-installaties in plaats van één grote;
- Realisatie van de EAF aan de noord- of westzijde van de oxystaalafabriek;
- Wijze waarop de installaties en processen gekoeld worden. Dit betreft een keuze tussen doorstroomkoeling, koeltorens met zoet- of brak water of luchtkoeling;
- De wijze waarop slakken verwerkt worden; op het terrein van Tata Steel of verwerking door derden.

Voor de aanlegfase kan gedacht worden aan de wijze waarop het bouwproces plaatsvindt, bijvoorbeeld:

- Het ter plaatse bouwen van alle installatieonderdelen of het (gedeeltelijk) modulair aanvoeren van installatieonderdelen, die ter plaatse worden gemonteerd;

- De routes voor de aanvoer van materieel over de openbare weg en het terrein van Tata Steel alsmede de modaliteit daarvan (wegvervoer versus scheepsvervoer of een combinatie).

Het milieueffectrapport (MER)

Na het indienen van de NRD heeft de commissie mer advies uitgebracht waar is gevraagd om aanvullende alternatieven en varianten te onderzoeken. Op basis van dit advies, samen met de zienswijzen op de NRD, heeft de provincie meerdere alternatieven voorgesteld in het vastgestelde advies. In het hoofdstuk 5 van het Hoofdrapport MER is beschreven welke alternatieven en varianten zoals aangegeven in de NRD en advies NRD zijn uitgewerkt, welke afwegingsproces is toegepast en wat daarvan de bevindingen zijn.

In het MER zijn de alternatieven en varianten overwogen die in de NRD (zie vorige paragraaf) aangegeven alsook de aanvullende alternatieven en varianten die door de provincie en commissie mer zijn voorgesteld en uit de participatiereacties. Voorbeelden van alternatieven die naar aanleiding advies NRD in het MER zijn onderzocht betreft een hoger aandeel van schrootinzet dan 30%. Dit alternatief is ook vanuit participatie aangedragen. Een ander alternatief dat is onderzocht, mede op basis van participatie, is het alternatief waarbij direct op waterstof wordt overgeschakeld. Alle andere alternatieven die zijn beoordeeld, inclusief conclusies zijn beschreven in het MER.

Participatie heeft er tevens toe geleid dat dat specifieke onderwerpen meer aandacht hebben gekregen in het MER. Thema's die door belanghebbenden naar voren zijn gebracht en zijn uitgewerkt in het MER zijn onder andere:

- Gezondheid. Onder andere vanwege de participatiereacties is meer expliciet ingegaan op het thema gezondheid. Dat is altijd een onderwerp in het MER geweest, maar heeft ook in het project nadrukkelijk meer de aandacht gekregen. In hoofdstuk 9 van het hoofdrapport MER is het onderzoek naar de effecten op de gezondheid in de leefomgeving opgenomen.
- Monitoring. Op basis van de participatiereacties blijkt meer behoefte aan meer inzicht in wijze van monitoren en meten. Het onderwerp monitoren en wijze waarop dit gebeurt wordt uitvoerig beschreven in hoofdstuk 11 van het hoofdrapport MER. In dit hoofdstuk zijn op basis van de bevindingen van dit MER aandachtspunten voor de monitoring van de milieueffecten gegeven.
- Schroot en geluid. Hinder door een toename in schrootgebruik was een punt waar belanghebbenden aandacht voor hadden als gevolg van de gewijzigde plannen. De zorgen gaan met name over geluidshinder. Voor de nieuwe EAF en de bijbehorende uit te breiden schrootverwerking is geluid een aandachtspunt. In het MER is naar bouw- en industriegeluid en gekeken. Daarin is ook geluid door schrootgebruik meegenomen.
- Overkappingen. In de participatiereacties is ook aandacht gevraagd voor overkappingen van opslagen en mengvelden.
- Fasering. Tijdens participatiebijeenkomsten en in participatiereacties hebben deelnemers gevraagd om de veranderingen in verschillende fases (visueel) inzichtelijk te maken. In het MER (vanaf

paragraaf 4.6 van het Hoofdrapport) is daarom per fase toegelicht welke activiteiten en veranderingen plaatsvinden per fase, met bijbehorende planning en visualisaties.

- Bouwfase. Verschillende belanghebbenden hebben aandacht gevraagd voor de directe impact en risico's tijdens en na de verschillende bouwfases van het Heraclless- Groen Staal-plan. Met name geluid tijdens de bouwfase is een aandachtspunt en de cumulatie van geluid van andere bronnen. Ook is gevraagd om te kijken naar logistiek en bereikbaarheid tijdens de bouwfase, de gevolgen voor de verkeersdruk op de huidige verkeersbewegingen en lokaal verkeer. In het MER worden verschillende scenario's onderzocht waarbij wordt gekeken naar bereikbaarheid over de weg en aanvoer van grondstoffen en materialen via het water, alsook naar benodigde personeel, huisvesting en vervoer van personeel.

5.3. Participatie tot op heden

Zoals ook uit dit verslag blijkt, hebben participatiereacties al effect gehad op de participatie zelf. Zoals aan het begin van dit verslag aangegeven, is er op basis van de participatiereacties besloten om meer ruimte te bieden voor participatie dan in het oorspronkelijke Participatieplan van 22 maart 2023 was voorzien.

In het participatieplan staat beschreven waarop de participatie in de basis betrekking heeft. De gekozen techniek was bijvoorbeeld geen onderwerp voor participatie. Dit onderwerp heeft alsnog de nodige reacties opgeleverd. Mede op basis daarvan zijn de participatiereacties die betrekking hebben op de gekozen techniek niet terzijde gelegd, maar inhoudelijk opgepakt. Dit heeft tot een nieuwe afweging geleid, waarbij ook met belanghebbenden is gesproken.

Resultaten in het participatieproces

De participatie heeft dus al waardevolle inzichten opgeleverd en hebben tot een aantal resultaten in het participatieproces geleid. Een daarvan is dat de participatie breder is uitgevoerd dan aanvankelijk in het participatieplan stond beschreven, zoals de uitbreiding van de participatieruimte ten aanzien van techniek, extra bijeenkomsten en aanvullende gesprekken waaronder de focusgesprekken en gesprekken die met een aantal belanghebbenden zijn gevoerd naar aanleiding van hun schriftelijke reactie. Daarnaast is een evaluatie opgenomen in het participatieproces. De provincie heeft in twee tussentijdse beoordelingen aangegeven dat de participatie voldoet aan de afspraken en de verwachtingen. Het uiteindelijke participatieverslag vormt de basis voor de eindbeoordeling door de provincie.

Jongeren

Het beter betrekken van jongeren is een punt van aandacht wat zowel in de participatiereacties al in het focusgesprek over het thema participatie naar voren is gebracht. De ideeën die hierover heen en weer zijn uitgewisseld, zullen verder worden uitgewerkt. Voor jongeren zijn de energietransitie en een schone leefomgeving immers bij uitstek belangrijk. De extra inspanningen in het participatieproces hebben er voor gezorgd dat dit meer aandacht heeft gekregen.

Klankbordgesprekken

Er is door bepaalde belanghebbenden ook aangegeven dat er behoefte bestaat om hen meer en

nadrukkelijker bij het verdere proces te betrekken. Zo is bij het focusgesprek over participatie door de deelnemers voorgesteld om in die samenstelling structureel gesprekken over participatie te organiseren, vergelijkbaar met een klankbordgroep. Dit kan helpen bij het opbouwen van een duurzame dialoog en het herstel van vertrouwen. We hebben de verdiepende gesprekken en de focusgesprekken als nuttig en constructief ervaren. We voorzien dat de participatie ook in volgende stappen in het proces uitgebreider zal zijn dan we in het oorspronkelijke participatieplan hadden voorzien. De participatie blijft een doorlopend proces waarbij dialoog en communicatie zal blijven plaatsvinden in een constructieve samenwerking met de omgeving.

Beoordeling participatie en doorkijk op het vervolg

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met de invoering van de wet krijgt participatie bij de ontwikkelingen en uitvoering van plannen meer aandacht. Momenteel vinden er in Nederland bij zowel initiatiefnemers als ook bij de overheid dus volop ontwikkelingen plaats om invulling te geven aan participatie. Als Tata Steel hebben we vooruitlopend op deze ontwikkeling al direct aan het begin van het project Heracless-Groen Staal ervoor gekozen om participatie een volwaardige plek te geven in het project. Dit betekent gelijke tijd dat we op bepaalde momenten en op bepaalde onderwerpen aan het zoeken zijn geweest naar een goede invulling. Soms was het ook pionieren. We waarderen de betrokkenheid van belanghebbenden om samen tot een goed participatieproces te komen.

In de vergadering van 27 november 2023 bespraken de leden van de Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland de gewijzigde Groen Staal-plannen van Tata Steel. Tijdens die vergadering hebben diverse partijen zich positief uitgesproken over de participatie in het project. Wij zien dat als een aanmoediging om door te gaan met onze inspanningen en belanghebbenden daar optimaal bij te betrekken.

Participatie is een doorlopend proces. Na het indienen van het MER en de eerste vergunningaanvragen blijven we dan ook de betrokkenheid van de omgeving opzoeken ten behoeve van de bouw en de nog aan te vragen vergunningen. Voor de gecoördineerde procedure (de projectbesluitprocedure) worden de vergunningsaanvragen gefaseerd ingediend. We noemen dit ook wel “mandjes”. Elk mandje bestaat uit een bundeling van activiteiten die op verschillende momenten worden ingediend. Na het indienen van een mandje zal er een moment volgen waarin we de omgeving informeren over waar we op dat moment staan en hoe het vervolg eruit ziet. Hoe we dit precies van plan zijn en wat de vervolgstappen zijn moeten we nog verder invullen. Daarbij kijken we ook of het bestaande participatieplan geactualiseerd moet worden.

Als initiatiefnemer willen natuurlijk ook graag weten hoe deelnemers het participatieproces hebben ervaren. Daarom hebben we evaluatiecriteria geformuleerd in het aangevulde participatieplan en hebben we aangegeven een tussentijdse evaluatie uit te voeren onder deelnemers van het participatieproces. Deze evaluatie moet nog plaatsvinden. We bekijken wat het geschikte moment is om dit uit te voeren, zodat we de feedback tijdig kunnen meenemen om de participatie in de volgende fasen van het project verder te verbeteren.

Bijlage 1 Verslagen focusgesprekken

In deze bijlage zijn de verslagen opgenomen van de zes focusgesprekken die plaats hebben gevonden in de periode maart tot en met december 2023. Over de thema's Gezondheid, Techniek en Participatie zijn ieder twee gesprekken gevoerd.

1.1.a Focusgesprek Techniek 10 juli 2023

Een korte impressie van het gesprek

De voorzitter opent de bijeenkomst en geeft een toelichting op het proces en het kader waarin dit gesprek plaatsvindt. Daarna volgt een voorstelronde omdat de meesten elkaar niet kennen.

Tata Steel geeft antwoord op de drie vooraf geformuleerde kernvragen op het gebied van het project en de techniek. Die antwoorden zijn verderop in deze paragraaf uitgebreid te vinden. Eerst geven we een korte impressie van het gesprek. Tata Steel geeft aan dat door veranderende externe factoren zoals de klimaatmaatregelen van de Minister van Energie en Klimaat en de reacties in het lopende participatietraject het oorspronkelijke plan van 2 DRP waterstofinstallaties met 3 REF smeltovens nog eens tegen het licht wordt gehouden. Met name het temporiseren en de installatie voor het smelten wordt daarbij bekeken. Daarbij wordt een EAF vergeleken met een REF.

Ook de vragen of de transitie naar groen staal niet sneller kan en of het in stand houden van de huidige capaciteit nodig is, komt aan de orde. Tata Steel is van mening dat een minimale productieomvang van 7 mln ton staal belangrijk is om concurrerend te kunnen zijn en dat realisatie voor 2030 een grote uitdaging is. Daarbij spelen in het ontwerp en het vergunningetraject veiligheid en milieu uiteraard een belangrijke rol.

Niet alle deelnemers zijn even goed bekend met de verschillende alternatieve technieken die aan de orde zijn en die in de participatiereacties zijn genoemd. Tata Steel bevestigt op vragen dat gezondheid en milieu mee worden gewogen in de uiteindelijke keuze voor de toe te passen techniek. Ook circulariteit krijgt de aandacht naar aanleiding van een vraag of verwerking van 20% schroot niet weinig is. Over de keten ligt dat percentage hoger in de volgende fase wordt gekeken naar verdere verhoging.

Er is ook gesproken over de energievoorziening en het zelf produceren van waterstof, bijvoorbeeld in het project Hermes. Het zelf produceren van waterstof maakt echter geen deel uit van het project.

Hoewel er een apart focusgesprek is over gezondheid, wordt er ook kort stilgestaan bij de emissie van PAK-stoffen. Vanuit de deelnemers wordt aangegeven dat Benzo-a-pyreen (BAP) een representatieve indicator voor de aanwezigheid van alle PAKs is en daarmee als gids-stof kan dienen.

Voor het kunnen realiseren van het plan zijn maatwerkafspraken met de rijksoverheid nodig. Vorig jaar is hiervoor een zogenaamd Expressions of Principles (EoP) ondertekend, die nu nader wordt ingevuld. De Europese Commissie bekijkt of de maatwerkafspraken net als in andere EU-landen op basis van de regels voor staatsteun geoorloofd is.

De huidige situatie en de vraag of er een aanvulling op Roadmap Plus komt, komen ook aan de orde. Tata Steel geeft aan dat hier inderdaad naar wordt gekeken, maar dat hierover nog geen concrete toezeggingen kunnen worden gedaan.

Het beeld is dat de deelnemers een gesprek in deze kleinschalige setting waardevol vinden. Ook Tata Steel is tevreden met het gesprek. Wij zien de behoefte aan meer en duidelijkere communicatie en bekijken de suggestie om dialoog in deze kleinere setting voort te zetten.

1.1.b Focusgesprek Techniek 13 december 2023

Aanleiding en doel focusgesprek

Als onderdeel van het participatietraject voor het project Heracless-Groen Staal organiseert Tata Steel focusgesprekken om een verdieping te bieden en te verkrijgen op de thema's gezondheid, participatie en techniek. Op basis van een grondige analyse van alle participatiereacties is gebleken dat deze thema's de meeste aandacht vragen. De focusgesprekken vinden plaats met een samengestelde en evenwichtige groep, zodat diverse perspectieven ter tafel komen en een constructief dialoog kan worden gevoerd op het desbetreffende thema. Op 13 december 2023 vond het focusgesprek over techniek plaats onder leiding van een onafhankelijke technisch voorzitter. Voorafgaand het focusgesprek zijn er documenten met de deelnemers gedeeld met achtergrondinformatie over het thema:

- **Aangevulde participatieplan**
Als initiatiefnemer van het project Heracless-Groen Staal heeft Tata Steel op 21 maart 2023 het Participatieplan gepubliceerd.
In de verkenningsfase (die startte met publicatie van de Kennisgeving Voornemen en Voorstel Participatie, ofwel KVVP) binnen dit project is de eerste participatiefase doorlopen. Naar aanleiding van de aanpassingen aan het Heracless Groen Staal-plan is het eerdere participatieplan aangevuld en dit aangevulde Participatieplan is op 8 november 2023 gepubliceerd. Hierna is opnieuw gelegenheid geboden om te reageren.
- **Participatieverslag van 20 juli 2023**
In dit reeds gedeelde participatieverslag worden de participatie-activiteiten beschreven uit de eerste participatiefase en hoe er met eerdere participatie reacties is omgegaan.
- **Brochure Groen Staal plan**
Dit betreft een verkorte samenvatting van het Groen Staal plan zoals op 3 november 2023 is ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Een korte impressie van dit gesprek

Ontwikkelingen sinds vorig focusgesprek

- Tata Steel is in april 2023 gestart met participatie. Mede door participatie heeft Tata Steel de Groen Staal-plannen aangepast. Dat heeft geresulteerd in een publicatie van een gewijzigd Notitie Voornemen samen met een door Tata Steel Aangevuld Participatieplan. Naar aanleiding van het aangevulde participatieplan vond een aanvullende participatieronde plaats. In dat kader zijn ook opnieuw focusgesprekken georganiseerd.
- Een van de veranderingen vond plaats op de techniekkeuze. Het oorspronkelijke plan ging eerst uit van twee Direct Reduction Plants (DRP's) en drie Reducing Electrical Furnaces (REF's) en is met het nieuwe plan gewijzigd naar één DRP en één Electric Arc Furnace (EAF). Deze verandering was mede ingegeven door participatie, financiële factoren en de gestegen kosten in de markt.
- Tata Steel heeft op 3 november 2023 haar aangepaste Groen Staal-plan ingediend bij het ministerie van EZK. In aanvulling hierop heeft Tata Steel een uitgebreide brief opgesteld waarin dieper wordt ingegaan in hoe Tata Steel invulling geeft aan maatregelen ten bate van

gezondheid. De brief is eerst gedeeld met de focusgroep Gezondheid en vervolgens ook gepubliceerd voor een breder publiek.

- De Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) is 12 december in concept ingediend bij de OD NZKG en wordt naar verwachting in januari 2024 gepubliceerd door de OD NZKG. Daaropvolgend zal door de OD een participatiebijeenkomst worden georganiseerd in de vorm van “omgevingstafels” voor het publiek. In de stap daarna stelt Tata Steel het MER (Milieueffectrapport) op.

Technologische ontwikkelingen

De Project Engineer Manager² (verantwoordelijk voor het leiden van de technische opgave van het project) begint met het geven van een uitgebreide uitleg over het huidige staalproductie proces en de veranderingen door implementatie van de “Direct Reduced Iron” (DRI) technologie. Er wordt ook inzicht geboden in de overstap van REF naar EAF vanuit technisch perspectief. Een van de overwegingen om over te stappen op DRI-technologie zijn de CO₂-reductie doelstellingen die met dit plan worden beoogd. Het doel om met dit plan CO₂ te reduceren wordt onder meer gerealiseerd door het sluiten van twee Hoogovens in twee stappen en de introductie van DRI-technologie.³ Met deze technologie wordt ijzer uit ijzererts ontsloten door het gebruik van aardgas of waterstof, wat leidt tot minder CO₂ uitstoot. Een overweging voor de overstap naar de EAF is ook geweest dat de REF bestaande technologie is in de non-ferro industrie, maar op deze schaal van staalproductie nog niet wordt gebruikt. De EAF is daarentegen een gebruikelijke techniek wat beter aansluit op de schaalbaarheid van het bedrijf.

Een van de deelnemers vraagt of er een DeNO_x bij de DRP-installatie komt en hoe dit bijdraagt aan de vermindering van NO_x. Er worden verschillende DeNO_x-maatregelen genoemd die bijdragen aan de vermindering van NO_x waaronder bij de Pelletfabriek als onderdeel van het Roadmap plus programma en een DeNO_x bij de DRP. Een mogelijke toepassing van een DeNO_x bij de EAF wordt bekeken. Bij de EAF is gekozen voor een ontwerp waarbij NO_x emissie zo veel mogelijk beperkt wordt. Tata Steel heeft van de leverancier van de installatie een indicatie gekregen dat de vorming van NO_x heel laag is. Omdat er veel factoren relevant en van invloed zijn wordt hiernaar in gezamenlijkheid met de leverancier nog nader onderzoek gedaan. Op dit moment kunnen over NO_x geen verdere uitspraken worden gedaan.

Er wordt een vraag gesteld over hoe het zit met NO_x-vorming in het nieuwe plan. Er wordt uitgelegd dat tijdens de verhitting op aardgas en waterstof NO_x ontstaat. Er wordt aangegeven dat NO_x-vorming voorkomen kan worden door verbranding met zuurstof in plaatst van lucht (combinatie van o.a. zuurstof en stikstof). Er is hier voor deze technologische ontwikkeling nu niet gekozen in de configuratie om zo dicht mogelijk bij de bestaande DRP-techniek te blijven.

Productievolume en gefaseerde transitie

Er is discussie over het verwachte productievolume in de huidige configuratie.

In de eerste fase kan Tata Steel 7.2 miljoen ton staal maken. Het tekort zal worden aangevuld door plakken aan te kopen.⁴

Per saldo zal 5 megaton CO₂ reductie gerealiseerd worden met het plan. KGF2 sluit eind 2029 en na

² De Project Engineer Manager wordt hier specifiek genoemd vanwege haar leidende rol in het gesprek in verstrekken van technische context.

³ In de eerste stap sluit een eerste Hoogoven en in de tweede stap sluit een tweede Hoogoven.

⁴ De base case gaat uit van 7,2 megaton staalproductie per jaar; werkelijke jaarproducties kunnen hiervan afwijken, en het uitgangspunt van de base case staat daarom los van vergunningsruimte.

fase 1 sluit ook Hoogoven 7.⁵ De plannen voor fase 2 zijn om een tweede DRP en twee smeltovens (mogelijk REF's) in bedrijf te nemen. Volgens een deelnemer zou hieruit geconcludeerd kunnen worden dat tussen 2030 en 2037 een verdienmodel mogelijk zou zijn op productieniveau van 6.5 megaton. In dat kader zouden twee batterijen van Kookgasfabriek 2 dus ook eerder gesloten kunnen worden, aldus deze deelnemer.

Tata Steel verschilt hierin van inzicht en geeft aan dat de economische en concurrentiepositie ook mee moet worden gewogen, naast dat het sluiten van individuele batterijen van Kookgasfabrieken niet zonder meer direct technisch mogelijk is.

Betreffende de Kookgasfabriek refereert Tata Steel aan een grafiek in het RIVM rapport, meer specifiek figuur 73 van het RIVM rapport, waarbij de gezondheidsgevolgen van depositie en inhalering van verschillende stoffen op 1 schaal worden gebracht, de zogenaamde Disability Adjusted Life Years (DALY's). Ten aanzien van PAKs leiden deze effecten volgens dit rapport tot ongeveer 10 DALY's, waarvan in Wijk aan Zee ongeveer 5 door emissies van TSN en 5 door achtergrond (andere bronnen die in heel Nederland gelijk zijn). Dit ten opzichte van totaal 8000 totale DALY's waarbij de grootste bron PM10 fijnstof is. Tata Steel richt zich hierom meer op PM10 reductie, wat permanent is, dan een tijdelijk effect van eerdere sluiting (eerder dan eind 2029) van KGF2.

Tata Steel legt uit dat de verwachte emissies van de nieuwe installaties zijn berekend op basis van nu bekende informatie. Gedurende het opstellen van het MER (Milieueffectrapport) ontvangt Tata Steel data van de leveranciers op basis waarvan verspreidingsberekeningen worden gemaakt. Externe bureaus worden ingeschakeld om deze om te rekenen naar DALY's.⁶

Participatie aandachtspunten

Deelnemers geven aan dat participatie goed geregeld, maar geven een aantal zaken mee om aandacht voor te houden:

- Maak duidelijk waar fase 2 over gaat. Als suggestie wordt meegegeven om in het MER een doorkijk te geven naar fase 2.
- Er zijn zorgen om risico's met betrekking tot stikstof in de eindfase en de invloed dat dit heeft op de biodiversiteit
- Mogelijk leidt de vlamboog in de EAF tot ozonvorming.
- Verkeer en veiligheid is een belangrijk aspect wat goed in kaart moet worden gebracht
- Er is zorg om de tijdlijn van 2030. Deze tijdlijn staat geen vertraging toe en de vraag is of 2030 dan ook realistisch is.

Expertcommissie en commissie Wijers en Blom

Er lopen nog andere ontwikkelingen naast deze participatiefase die van invloed zullen zijn op het Groen Staal-plan. De Expertgroep gezondheid IJmond is recentelijk van start gegaan. Deze expertgroep gaat de staatssecretaris van I&W adviseren over de vraag hoeveel milieu- en gezondheidswinst nodig is in de IJmond. De adviezen vormen naar verwachting van Tata Steel ook input voor de verdere dialoog in de maatwerkafspraken. De heren Wijers en Blom, twee externe

⁵ Ervan uitgaand dat vergunningen, financiering en bouw er (tijdig) zullen komen, is het voornemen om KGF2 eind 2029 te sluiten.

⁶ De berekening van Daly's vormt geen onderdeel van dit MER. Dit zal mogelijk wel onderdeel uitmaken van het GER dat door een derde zal worden opgesteld.

adviseurs, zijn door het ministerie van EZK aangesteld om het ministerie te adviseren over alternatieven ten opzichte van het door Tata Steel aangeboden plan voor de Nederlandse staat.

Terugkerende focusgroep participatie en overige zaken

Deelnemers vinden het nuttig om in deze samenstelling contact te houden. Door alle deelnemers is toestemming gegeven om e-mailadressen onderling te delen.

1.2.a Focusgesprek Participatie 11 juli 2023

Een korte impressie van het gesprek

De voorzitter opent de bijeenkomst en geeft een toelichting op het proces en het kader waarin dit gesprek plaatsvindt. Daarna volgt een voorstelronde omdat de meesten elkaar niet kennen.

Tata Steel geeft aan hoe de samenstelling van de groep is ontstaan. En benadrukt dat de deelnemer van Betapartners.nl aanwezig is als aanvulling om te bespreken hoe jongeren in dit traject goed betrokken kunnen worden. Tata Steel geeft antwoord op de drie vooraf geformuleerde kernvragen. Die antwoorden zijn verderop in deze paragraaf uitgebreid te vinden. Eerst geven we een korte impressie van het gesprek.

Tata Steel geeft aan dat er geen handboek voor participatie in de Omgevingswet bestaat. Met de nieuwe Omgevingswet per 1 januari 2024 worden er extra eisen gesteld aan participatie. Ook in het Heracless-Groen Staal plan is het van groot belang om de omgeving optimaal te betrekken. De participatie is van start, maar zal in diverse fasen in verschillende vormen voortgezet worden. Tata Steel benoemt de bouwfase als voorbeeld waarin de wensen en eventuele zorgen van de omgeving van groot belang is.

Deelnemer merkt op dat al aanbevelingen uit zijn reactie op het plan zijn meegenomen in participatie tot nu toe. Alle deelnemers beamen dat het betrekken van de omgeving van groot belang blijft en ze blij zijn om op deze wijze hieraan bij te dragen.

Er is meer duiding gegeven over hoe Tata Steel tot nu toe participatie invult en welke rol overheidsinstellingen hebben in de verschillende fasen. Ook is door Tata Steel uitgelegd dat zij in overleg met Provincie Noord-Holland en Omgevingsdienst NZKG in deze eerste fase de regie hebben gekregen over participatie. Vanaf de volgende fasen zal de overheid een prominente rol hebben.

Deelnemers zijn benieuwd hoe er gecontroleerd wordt of participatie zo wordt uitgevoerd dat de belangen van de omgeving worden gewaarborgd. Ook speelt de vraag op welke wijze GGD, RIVM en Luchtmeetnet een rol spelen in de huidige fase. Tata Steel heeft aangegeven dat deze organisaties de mogelijkheid hebben gekregen een reactie te geven op de plannen. In deze fase hebben ze ook een adviserende of onderliggende rol in bijvoorbeeld onderzoeken voor het opstellen van de Milieu-effectrapportage en het maatwerktraject.

Er waren waardevolle tips om huidige vorm van participatie te versterken, waaronder het versimpelen van de communicatie (soms te technisch van aard), proactief de omgeving te informeren, duidelijker zijn over waarop de omgeving kan participeren, transparant zijn over keuzes die door het bedrijf gemaakt worden, een doelgroep gerichte aanpak en het zoeken naar een objectieve manier van het delen van informatie. Ook werd door deelnemers geadviseerd om op te trekken met bedrijven in de omgeving die raakvlakken hebben met deze participatietrajecten. Bijvoorbeeld als het gaat om de onderwerpen waterstof en energie.

Ook is gesproken over het betrekken van de jongere generatie. Er zijn diverse ideeën ontstaan om deelname door de jongere generatie te verhogen. Bijvoorbeeld door het organiseren van een focusgroep voor jongeren én docenten, bezoeken aan scholen en deelname aan debatclubs.

Uit navraag aan het einde van het gesprek bleek dat de deelnemers dit gesprek waardevol vonden en er ook graag een vervolg aan zouden willen geven. Ook Tata Steel is tevreden met het gesprek. Zij nemen de adviezen ter harte en zullen openheid geven over in welke vorm participatie in de toekomst mogelijk zal zijn en hoe het vertrouwen in de omgeving versterkt kan worden.

1.2.b Focusgesprek Participatie 12 december 2023

Aanleiding en doel focusgesprek

Als onderdeel van het participatietraject voor het project Heracless-Groen Staal organiseert Tata Steel focusgesprekken om een verdieping te bieden en te verkrijgen op de thema's gezondheid, participatie en techniek. Op basis van een grondige analyse van alle participatiereacties is gebleken dat deze thema's de meeste aandacht vragen. De focusgesprekken vinden plaats met een samengestelde en evenwichtige groep zodat diverse perspectieven ter tafel komen en een constructief dialoog kan worden gevoerd op het desbetreffende thema. Op 12 december 2023 vond het focusgesprek over participatie plaats onder leiding van een onafhankelijke technisch voorzitter. Voorafgaand het focus gesprek zijn er documenten met de deelnemers gedeeld met achtergrondinformatie over het thema:

- **Aangevulde participatieplan**
Als initiatiefnemer van het project Heracless-Groen Staal heeft Tata Steel op 21 maart 2023 het Participatieplan gepubliceerd.
In de verkenningsfase (die startte met publicatie van de Kennisgeving Voornemen en Voorstel Participatie, ofwel KVVP) binnen dit project is de eerste participatiefase doorlopen. Naar aanleiding van de aanpassingen aan het Heracless Groen Staal-plan is het eerdere participatieplan aangevuld en op 8 november gepubliceerd, waarop er opnieuw gelegenheid is geboden om hierop te reageren.
- **Participatieverslag van 20 juli 2023**
In dit reeds gedeelde participatieverslag worden de participatie-activiteiten beschreven uit de eerste participatiefase en hoe er met eerdere participatie reacties is omgegaan
- **Brochure Groen Staal plan**
Dit betreft een verkorte samenvatting van het Groen Staal plan zoals op 3 november 2023 is ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Een korte impressie van dit gesprek

Ontwikkelingen sinds vorig focusgesprek

- Tata Steel is in april 2023 gestart met participatie. Mede door participatie heeft Tata Steel de Groen Staal-plannen aangepast. Dat heeft geresulteerd in een publicatie van een gewijzigd Notitie Voornemen samen met een door Tata Steel Aangevuld Participatieplan. Naar aanleiding van het aangevulde participatieplan vond een aanvullende participatieronde plaats. In dat kader zijn ook opnieuw focusgesprekken georganiseerd.

- Uit de eerdere participatiereacties bleek meer behoefte en duidelijkheid over participatie met betrekking tot gezondheid. Tata Steel heeft op 3 november 2023 haar Groen Staal plannen ingediend bij het ministerie van EZK. In aanvulling hierop heeft Tata Steel een uitgebreide brief opgesteld waarin dieper wordt ingegaan in hoe Tata Steel invulling geeft aan maatregelen ten bate van gezondheid.
Deze brief komt daarmee ook tegemoet aan de participatiereacties die op dit punt naar voren zijn gebracht. In dat kader is de brief gedeeld met de focusgroep Gezondheid. De brief is vervolgens ook gepubliceerd voor het bredere publiek.
- Tijdens de participatie is aangegeven om jongeren en gemeenten meer te betrekken bij de gesprekken ter verbreding van de doelgroepen, om een meer representatief beeld te krijgen.
- Tata Steel werkt aan initiatieven om deze groepen meer te betrekken. Zo is er voor jongeren een “Groen Staal spel” om jongeren op basisscholen spelenderwijs kennis te laten maken met de energietransitie en de plannen van Tata Steel. Onlangs is Jeroen Klumper, directeur duurzame transitie langs geweest bij drie gemeenten in de IJmond om een presentatie te geven over het plan.
- De Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) is 12 december in concept ingediend bij de OD NZKG en wordt naar verwachting in januari 2024 gepubliceerd door de OD NZKG. Daaropvolgend zal door de OD een participatiebijeenkomst worden georganiseerd in de vorm van “omgevingstafels” voor het publiek. In de volgende stap stelt Tata Steel het MER (Milieueffectrapport) op.

Participatie jongeren

Tijdens het focusgesprek is uitgebreid gesproken over ideeën om participatie gericht op jongeren te vergroten. Het betrekken van jongeren is ook een punt van aandacht bij de Omgevingsdienst NZKG. Zo wordt daar nagedacht om bijeenkomsten georganiseerd om jongeren te betrekken bij de Notitie Reikwijdte Detailniveau.

Deelnemers hebben een aantal ideeën uitgewisseld over hoe jongeren op scholen beter kunnen worden betrokken. Deelnemers deelden inzichten met elkaar over hoe Burgerschapsvorming in het onderwijs kan worden gebruikt om leerlingen te betrekken bij de energietransitie en de rol van Tata Steel hierin. Het is verstandig om de energietransitie als startpunt te nemen en daarbinnen de verschillende ontwikkelingen te bespreken, zoals Tata Steel.

Er zijn specifieke initiatieven meegegeven, zoals het geven van een masterclass aan docenten en hun bestuurders, schoolbezoeken en ontwikkelen van een apart programma voor primair en voortgezet onderwijs om leerlingen te stimuleren kritisch na te denken over de energietransitie, met hierbij een focus op Tata Steel en gerelateerde aspecten zoals techniek en participatie. Bij jongeren op primair onderwijs kan bijvoorbeeld het Groen Staal plan spel worden ingezet om leerlingen hiermee kennis te laten maken. Het spel zou nog verbeterd kunnen worden en daar denkt men graag aan mee. Door een deelnemer wordt aangegeven dat er speciale techniekcentra in Hoorn zijn, waar de spellen onder begeleiding van een docent gespeeld kunnen worden. Tata Steel neemt de ideeën ter harte en zal naar aanleiding hiervan een afspraak plannen om dit idee en andere ideeën gericht op jongerenparticipatie verder te verkennen samen met de deelnemers.

Participatie gemeenten

Gemeenten worden zowel door Tata Steel als deelnemers als belangrijke stakeholders gezien in de IJmond. Onlangs zijn de gemeenteraadsleden uitgenodigd voor een rondleiding op het terrein van Tata Steel en recent een toelichting op het Groen Staal-plan voor de 3 gemeenteraden in het

stadhuis van Velsen. De gemeenteraadsleden gaven aan hierdoor een betere indruk te hebben gekregen van het bedrijf.

Een deelnemer geeft aan een bepaalde bevoegenheid en diversiteit in de regionale politiek te missen. Met name in de gemeente Heemskerk zijn het vaak dezelfde mensen die naar de rondleidingen gaan.

Daarnaast zien deelnemers dat gemeenten vooral in de reactieve modus zitten. Zo is in maart het oorspronkelijke plan publiekelijk gedeeld, maar werd afgelopen week door gemeenten een brief hierover gestuurd naar Tweede Kamer; te laat in de ogen van een paar deelnemers.

Door deelnemers wordt aangeraden om in nauw contact te blijven met de gemeenten en ze te blijven betrekken in het traject.

Versterken van communicatie

Deelnemers geven aan dat er in de communicatie meer zou kunnen worden ingezet op het benadrukken van het belang van Tata Steel. De negatieve zaken krijgen van de pers meer aandacht en de positieve ontwikkelingen worden onderbelicht; daar kan Tata Steel iets mee doen. Als voorbeeld geeft een deelnemer mee om het belang van staal vanuit een publieke behoefte te benaderen.

Volgens deelnemers kan Tata Steel de boodschappen scherper formuleren door bijvoorbeeld beter over het voetlicht te brengen dat staal van ons allemaal is en zorgt voor werkgelegenheid, iets wat niet alleen een privaat maar ook een publiek belang dient.

Vergroten betrokkenheid stakeholders en transparantie

Opgemerkt wordt dat kritische groepen/personen zich bewust afzijdig houden in het participatieproces. Er wordt gesproken over draagvlak en hoe Tata Steel ervoor kan zorgen om deze groepen aan boord te krijgen. Door deelnemers wordt aangegeven dat Tata Steel de positieve kanten moet belichten maar ook stil moet staan bij dingen die beter hadden kunnen worden gedaan in het verleden. Daarnaast wordt geadviseerd om gebruik te maken van kennis- en onderwijs en meer en duidelijker te communiceren over de discrepantie tussen de metingen van de Omgevingsdienst NZKG en Tata Steel. Ook wordt sterk aangeraden om natuur- en milieuorganisaties meer te betrekken en de eerder gedeelde aanvullende brief met betrekking tot het maatwerkplan actief met hen te delen.

Verder werd transparantie benoemd als belangrijk punt. Er is een nieuw plan, maar nergens in het plan vindt men iets terug over een eventuele vertraging als gevolg hiervan. Ook wordt de zorg uitgesproken met betrekking tot de in de Notitie Voornemen weergegeven tijdlijn die tot 2027 loopt, terwijl 2030 een belangrijk jaar wordt. Er wordt aangedrongen tot een aangescherpte planning en inzicht in de clustering van vergunningen.

Expertcommissie en commissie Wijers en Blom

Er lopen nog andere ontwikkelingen naast deze participatiefase die van invloed zullen zijn op het Groen Staal-plan. De Expertgroep gezondheid IJmond is recentelijk van start gegaan. Deze expertgroep gaat de staatssecretaris van I&W adviseren over de vraag hoeveel milieu- en gezondheidswinst nodig is in de IJmond. De adviezen vormen naar verwachting van Tata Steel ook input voor de verdere dialoog in de maatwerkafspraken. De heren Wijers en Blom, twee externe adviseurs, zijn door het ministerie van EZK aangesteld om het ministerie te adviseren over alternatieven ten opzichte van het door Tata Steel aangeboden plan voor de Nederlandse staat.

Terugkerende focusgroep participatie en overige zaken

Deelnemers gaven aan vaker in een dergelijke setting bijeen te willen komen om de eerder besproken ideeën en resultaten te bespreken en betrokken te blijven.

Deelnemers vinden het nuttig om in deze samenstelling contact te houden. Door alle deelnemers is toestemming gegeven om e-mailadressen onderling te delen.

1.3.a Focusgesprek Gezondheid 17 juli 2023

Een korte impressie van het gesprek

Uit het gesprek blijkt dat de deelnemers het belangrijk vinden dat Tata Steel in IJmuiden blijft bestaan, onder andere vanwege de werkgelegenheid en de positieve invloed op de sociaaleconomische status van de regio. Vrijwel alle deelnemers zijn het eens over het belang van Tata Steel, maar ze zijn ook kritisch over de impact van Tata Steel op de leefomgeving en de wijze waarop Tata Steel hierover communiceert.

Wantrouwen

De deelnemers zijn het erover eens dat Tata Steel moet werken aan het vertrouwen, omdat dit een belangrijke oorzaak is van het negatieve sentiment rondom het bedrijf. Diverse gebeurtenissen uit het verleden hebben dit wantrouwen gevoed. Zo geeft een deelnemer aan dat Tata Steel de afgelopen jaren veel vuil en andere schadelijke stoffen heeft uitgestoten. De bereidheid en urgentie om eerlijk antwoord te geven op kritische vragen is volgens deze deelnemer belangrijk voor het herwinnen van vertrouwen. Naast het herstel van vertrouwen moet er erkenning zijn voor de gevaarlijke stoffen, waaronder ZZS, die worden uitgestoten. De vraag is hoeveel van de 46 PAK-stoffen kankerverwekkend zijn en weet Tata Steel wel wat er precies uit de schoorsteen komt?

Verantwoordelijkheid en transparantie

Andere belangrijke kernwoorden onder de deelnemers zijn verantwoordelijkheid en transparantie. Een van de deelnemers noemt het Groen Staal plan een fantastisch plan, maar een duidelijk plan voor gezondheid ontbreekt. Wees als bedrijf transparant en open over milieu- en geuronderzoeken. Een belangrijke voorwaarde voor vertrouwen is volgens deelnemers dat Tata Steel openheid geeft over cijfers, resultaten van onderzoeken en in de communicatie duidelijk en transparant is, bijvoorbeeld over de meetmethodes. Deelnemers geven als tip mee om in Jip en Janneke taal te communiceren hoe Tata Steel bijvoorbeeld metingen uitvoert. Uit de discussie komt ook naar voren dat Tata Steel duidelijk moet zijn over tot hoever de verantwoordelijkheid strekt en ook waarover. Volgens Tata Steel kan het bedrijf verantwoordelijkheid dragen voor het verlagen van emissies, maar er moet ook meer aandacht zijn voor de zorgen en de gezondheidsbeleving van omwonenden.

Tata Steel heeft met het Roadmap Plus-programma een pakket aan maatregelen aangekondigd en grotendeels al uitgevoerd dat gericht is op verminderen van de emissies van bestaande installaties. Daarnaast wordt met het project Heracless-Groen Staal maatregelen getroffen om de emissies verder te reduceren. Voor het verkrijgen van de benodigde vergunningen moet Tata Steel ook aantonen dat er wordt voldaan aan de best beschikbare technieken. Voor ZZS geldt een minimalisatieverplichting. Dit maakt, naast de milieu- en geuronderzoeken en de verspreidingsberekeningen straks deel uit van de vergunningaanvragen.

Maatschappelijke en sociale gezondheid

Over de vraag wat Tata Steel verstaat onder gezondheid en wat de ambitie op dit gebied is, wordt door Tata Steel gezegd dat er binnen het bedrijf een brede dialoog wordt gevoerd over wat er onder

gezondheid moet worden verstaan. Het is een veelomvattend begrip, niet iets wat concreet kan worden gemeten. Daarnaast wordt over dit onderwerp mede naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) een brede maatschappelijke discussie gevoerd in Nederland. Niet alleen bij Tata Steel speelt dit thema, maar ook bij andere bedrijven, ook in andere delen van Europa. Een eenduidig antwoord bestaat eigenlijk niet op deze vraag. Wat ook uit RIVM-rapporten blijkt is dat gezondheid wordt beïnvloed door meerdere factoren, waaronder luchtkwaliteit maar bijvoorbeeld ook de leefstijl van mensen. Tata Steel draagt voor een deel bij aan de luchtkwaliteit. De ambitie is om de emissie te verminderen en de effecten van het Groen Staal plan en Roadmap Plus beter te kunnen herleiden. Tata Steel werkt er dagelijks hard aan om deze ambities te realiseren.

Feiten en het gesprek

Een paar deelnemers geven aan dat zij hebben geprobeerd om negatieve berichtgeving en uitlatingen van kritische groeperingen met feiten te weerleggen. Lokale media en deze groeperingen blijken daar echter niet voor open te staan en de gegevens aan de kant te schuiven. Een deelnemer zegt dat de meest kritische NGO's niet in gesprek willen over de feiten. Het nuanceren van negatieve berichten leidt in sommige gevallen zelfs tot bedreigingen uit de directe omgeving. Mensen durven zich daardoor niet positief over het bedrijf te uiten en houden zich om die reden stil, aldus een deelnemer. Ook vindt een deelnemer dat deze polarisatie juist maatschappelijke en sociale gezondheidsklachten in de hand werkt en misschien wel leidt tot grotere gezondheidsproblemen.

Daarnaast krijgt Tata Steel het verwijt dat onjuiste berichten met onvoldoende succes worden bestreden. Een van de deelnemers geeft aan dat het RIVM andere cijfers meet dan op basis van de gegevens van Tata Steel verwacht mag worden. Rapportages van onder andere het RIVM geven wel degelijk aanleiding tot zorgen. Er blijkt meer behoefte te zijn aan een gezamenlijke en geaccepteerde basis van feiten.

Vervolg

Uit het gesprek blijkt dat alle deelnemers zich welwillend tonen om mee te denken en te zoeken naar oplossingen. Tata Steel zal de voorgenomen reductie van de emissie van gevaarlijke stoffen in de praktijk waar moeten maken. Daarnaast helpt het als Tata Steel meer transparant informatie zal delen over milieu- en geuronderzoeken. Tegelijkertijd is Tata Steel zich er ook van bewust dat dit voor sommige partijen niet genoeg zal zijn. Naast het reduceren van de emissies moet Tata Steel daarom samen met alle betrokkenen uit de omgeving werken aan het herstel van vertrouwen.

1.3.b Focusgesprek Gezondheid 11 december 2023

Aanleiding en doel focusgesprek

Als onderdeel van het participatietraject voor het project Heraclass-Groen Staal organiseert Tata Steel focusgesprekken om een verdieping te bieden en te verkrijgen op de thema's gezondheid, participatie en techniek. Op basis van een grondige analyse van alle participatiereacties is gebleken dat deze thema's de meeste aandacht vragen. De focusgesprekken vinden plaats met een samengestelde en evenwichtige groep zodat diverse perspectieven ter tafel komen en een constructief dialoog kan worden gevoerd op het desbetreffende thema. Op 11 december 2023 vond het focusgesprek over gezondheid plaats onder leiding van een onafhankelijke technisch voorzitter. Voorafgaand het focus gesprek zijn er documenten met de deelnemers gedeeld met achtergrondinformatie over het thema:

- Toelichtende brief op Maatwerkafspraken
Op 3 november 2023 heeft Tata Steel de aangepaste Groen Staal plannen gepresenteerd en ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).
In deze toelichtende brief geeft Tata Steel aan hoe invulling wordt gegeven aan gezondheid in het kader van de maatwerkafspraken.
- Brochure Groen Staal-plan in het kort
Dit betreft een verkorte samenvatting van het Groen Staal-plan zoals ingediend bij het EZK.

Een korte impressie van dit gesprek

Ontwikkelingen sinds vorig focusgesprek

- Tata Steel is in april 2023 gestart met participatie van het Groen Staal-plan. Mede door participatie is het plan gewijzigd. Als gevolg van participatie, de recente bevindingen uit het RIVM -rapport heeft gezondheid meer aandacht gekregen in de plannen.
- Op 3 november 2023 heeft Tata Steel het aangepaste Groen Staal-plan gepresenteerd en ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken
- Zoals aangekondigd in de kamerbrief van 21 maart 2023, heeft Staatssecretaris Heijen (IenW) een expertcommissie gezondheid benoemd.
- Tata Steel heeft een uitgebreide toelichting opgesteld met betrekking tot aanvullende maatregelen, in aanvulling op het ingediende EZK-plan.⁷ Tata Steel heeft in de zomer van 2023 de technische keuze gemaakt en dit aangevuld met extra maatregelen voor emissies en gezondheid naar aanleiding van het recente RIVM-rapport. Hierin kwamen voor PM10, PM2.5, NO₂ en hinder naar voren, naast verlaging van Zeer zorgwekkende stoffen (waaronder metalen).
- Tata Steel legt nadruk op het verminderen van fijnstof (PM10) door middel van een windscherm in het Roadmap Plus-programma en overkappingen in het EZK-plan. Als gevolg hiervan zal (grof) stof ook afnemen.
- Er is specifieke aandacht voor schrootafhandeling en geluidsoverlast. Tata Steel gaat het huidige schrotpark overkappen in het EZK-plan en het nieuwe schrotpark dat gebouwd wordt voor het schrot wat als gevolg van de plannen toeneemt wordt overkapt.
- De geur-contouren op het terrein worden kleiner door de maatregelen die we al nemen in Roadmap Plus en er is specifieke aandacht voor piek- en tonale geluiden in de omgeving in het EZK-plan

Leefomgeving en gezondheid

Een deelnemer geeft aan dat de theorie, op basis waarvan de 2,5 maand levensverkorting (zoals is verondersteld in het laatste RIVM-rapport) is vastgesteld, genuanceerder is dan nu gepresenteerd wordt. Er zijn ook andere factoren, met grote en vergelijkbare invloed, zoals levensstijl maar ook woon- en verkeerssituatie. De plaatsen Beverwijk en Velsen Noord liggen dicht op de A9. De verkeersintensiteit heeft een effect van 1,3 maand levensduurverkorting op de totale levensverwachting. Echter wordt dit minder breed uitgemeten dan de 2,5 maand levensduurverkorting die volgens het RIVM-rapport aan Tata Steel te wijten is. Er worden goede stappen gemaakt door Tata Steel, maar door negatieve berichtgeving worden zaken ook uit verband getrokken

De manier waarop hiernaar wordt gekeken heeft ook te maken met perceptie, aldus een andere deelnemer in reactie hierop. Kijk bijvoorbeeld maar naar Wijk aan Zee; daar is de perceptie over het algemeen negatief. Tata Steel kan negatieve framing alleen wegnemen door te werken aan vertrouwen, hetzij door het nemen van maatregelen, zoals de plaatsing van de DeNOx en het windscherm, hetzij door objectief (metingen) aan te tonen dat een maatregel daadwerkelijk tot het beoogde effect leidt.

⁷ Het Groen Staal-plan is een transitie waarmee een miljardeninvestering gemoeid is. Net als bij onze Europese concurrenten kan deze transitie niet zonder financiële steun van de overheid plaatsvinden. Met de indiening van het aangepaste Groen Staal-plan is een nieuwe fase ingegaan. De volgende stap is dat de overheid het plan nauwkeurig zal bestuderen en dat Tata Steel Nederland en de Nederlandse overheid verder met elkaar gaan praten om tot een definitieve maatwerkovereenkomst te komen zodat tot uitvoering van het plan over kan worden gegaan.

Een deelnemer vraagt hoe Tata Steel berekeningen uitvoert. Tata Steel hanteert een geaccrediteerd verspreidingsmodel waarmee berekend wordt wat de emissies betekenen voor luchtconcentraties in de omgeving. Emissies van open bronnen worden door externe bureaus gemeten. Het luchtmeetnet meet ook de polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAKs) in de lucht, waaronder die mogelijk ook van Tata Steel afkomstig zijn. Deze metingen meten echter ook de PAKs als gevolg van met name houtstook door huishoudens.

Op de vraag van een deelnemer wanneer Tata Steel aan de WHO-richtlijn 2021 denkt te kunnen voldoen, wordt aangegeven Tata Steel een aandeel neemt (fair share) om aan de aangescherpte WHO-richtlijn uit 2021 te voldoen.⁸ Op dit moment komt Tata Steel in de buurt van deze normstelling, wanneer naast Roadmap Plus, de overkappingen van de erts- en pelletvelden worden uitgevoerd.

Deelnemers zijn positief over de duidelijke toelichting in de aan hen toegestuurde aanvullende brief met betrekking tot het maatwerkplan die veel detail bevat. Wel moet meer duidelijkheid komen over fase 2 en er moet meer zicht komen op het totale productievolume in alle fasen. Kijk ook goed naar de gevolgen op het productievolume, luidt de oproep van een van de deelnemers. Tata Steel kan in de eerste fase 7.2 miljoen ton staal maken.⁹ Het tekort zal worden aangevuld door plakken aan te kopen. De vraag is of dat wel verstandig is, aldus een deelnemer in reactie hierop. Dat de overkappingen worden benoemd en dat er nadruk wordt gelegd op verzamelen van data wordt als positief ervaren. Volgens een deelnemer moet Tata Steel erop toe zien om geen verwachtingen te wekken over wat wel of niet overkapt wordt. Waak voor uitspraken als "alles wordt overkapt" maar wees daar specifiek over.

De discrepantie tussen het RIVM-rapport en de metingen gedaan door Tata Steel voor PAKs en fijnstof PM10 en PM2,5 wordt door een deelnemer ter sprake gebracht. Volgens deze deelnemer zijn de metingen op KGF2 met name op de deuren zijn nog steeds niet gedaan. Tata Steel laat in reactie hierop weten dat deze metingen in opdracht van de Omgevingsdienst door SGS worden uitgevoerd. Hierdoor wordt door Omgevingsdienst de onafhankelijkheid van de metingen gewaarborgd. Hierdoor ontstaat wel vertraging omdat de voorgelegde meetplannen praktisch niet uitvoerbaar zijn, en ook tot onacceptabele onveilige situaties voor diegenen die meten leiden. Tata Steel wil ook deze metingen zo snel mogelijk realiseren.

Andere ontwikkelingen

In het kader van het thema "leefomgeving" en de recent aangekondigde 800 fte reductie geeft een deelnemer het belang aan van de verdere exploitatie van de gronden ten zuid/westen van het TSN-terrein, voor de ontwikkeling van Ecoport en aansluiting op de Offshore business. Dit zou vele banen creëren volgens deze deelnemer en verzoekt Tata Steel dan ook te kijken naar wat Tata Steel Port Talbot, Jingye en British Steel ondernemen in het Verenigd Koninkrijk.

Een andere deelnemer vraagt of er ook wordt gekeken naar mogelijkheden om PAKs te scheiden en op te vangen en of CCU (Carbon Capture Usage) bekeken wordt. Deelnemer adviseert Tata Steel om deze mogelijkheden te bekijken.

Subsidie

De afhankelijkheid van subsidie baart sommige deelnemers zorgen. Kan het plan zonder subsidie wel doorgang vinden? Zonder subsidie zal het immers moeilijk worden om het plan te realiseren. Tata Steel vraagt aan de overheid een deel van het budget wat gereserveerd is voor verduurzaming om de plannen te realiseren. De overheid stelt daar ook voorwaarden tegenover met betrekking tot gezondheid. Aanvankelijk legde het plan vooral nadruk op CO2 reductie voor 2030. Het sentiment is nu anders, waardoor gezondheid nu een prominentere plek gekregen en de nadruk niet alleen op CO2 reductie wordt gelegd. Een deelnemer vraagt zich af of EZK kan eisen om KGF2 te sluiten als

⁸ Met fair share wordt bedoeld de evenredige bijdrage aan verbetering van de Luchtkwaliteit.

⁹ De base case gaat uit van 7,2 megaton staalproductie per jaar; werkelijke jaarproducties kunnen hiervan afwijken, en het uitgangspunt van de base case staat daarom los van vergunningsruimte.

voorwaarde om voor subsidie in aanmerking te komen.

Tata Steel geeft aan dat het plan is om KGF2 eind 2029 te sluiten.¹⁰ Vervroegde sluiting van KGF2 is geanalyseerd en afgewogen tegen andere maatregelen, maar leidt tot aantal wezenlijke nadelen, zoals ook uiteengezet wordt in de aanvullende brief ten behoeve van het maatwerkplan.

Verdere participatie en aanbevelingen

Het verhaal rondom het aangepast Groen Staal-plan en wijze waarop participatie hierin is verwerkt, is volgens een deelnemer helder. Door een paar deelnemers wordt aangegeven dat de hoop vooral is gevestigd op de bereidheid van de overheid om subsidie te verlenen, want pas dan kan het plan ook uitgevoerd worden. Zorgen om nieuw kabinet spelen ook mee.

De vooraf toegezonden brochure (verkorte samenvatting van maatwerkplan) biedt volgens een deelnemer weinig diepgang. De aanvullende brief, daarentegen, is "buitengewoon goed". Daar staan veel meer details in. Wel is nog het verzoek om fase 2 duidelijker te maken en een duidelijkere tijdlijn te maken van de stappen. Tata Steel wordt aangespoord om over de eigen schaduw van haar plan heen te stappen en te kijken naar andere kansen, zoals een potentieel windmolenpark.

Deelnemers hebben ook opgemerkt dat er kritische groepen zijn die zich afzijdig houden in het participatietraject. De kans is aanwezig dat deze groepen straks zullen zeggen dat participatie mislukt is. Aan Tata Steel is dan ook het advies om hier aandacht voor te blijven houden. Verder zijn deelnemers positief over het contact tussen Tata Steel en gemeenten. Recent is Tata Steel bij de drie IJmond gemeenten langs geweest om te vertellen over het Groen Staal-plan.

Expertcommissie en commissie Wijers en Blom

Er lopen nog andere ontwikkelingen naast deze participatiefase die van invloed zullen zijn op het Groen Staal-plan. De Expertgroep gezondheid IJmond is recentelijk van start gegaan. Deze expertgroep gaat de staatssecretaris van I&W adviseren over de vraag hoeveel milieu- en gezondheidswinst nodig is in de IJmond. De adviezen vormen naar verwachting van Tata Steel ook input voor de verdere dialoog in de maatwerkafspraken. De heren Wijers en Blom, twee externe adviseurs, zijn door het ministerie van EZK aangesteld om het ministerie te adviseren over alternatieven ten opzichte van het door Tata Steel aangeboden plan voor de Nederlandse staat.

Overige zaken

Deelnemers vinden het nuttig om in deze samenstelling contact te houden. Door alle deelnemers is toestemming gegeven om e-mailadressen onderling te delen.

¹⁰ Ervan uitgaand dat vergunningen, financiering en bouw er (tijdig) zullen komen, is het voornemen om KGF2 eind 2029 te sluiten.

1.3.c Focusgesprek Leefomgeving en Gezondheid 1 juli 2024

Aanleiding en doel focusgesprek

In navolging op eerdere focusgesprekken is er op 1 juli 2024 een verdiepend gesprek over gezondheid en leefomgeving. Het uitgangspunt is de NRD van TSN en het recente advies op deze NRD van de Provincie Noord-Holland.

TSN gaat een belangrijke fase in, namelijk het uitvoeren van de milieuonderzoeken en het verder in detail ontwerpen van de installaties. TSN wil hierbij de bijdrage van belanghebbenden waar mogelijk betrekken.

Het doel is met een select aantal deelnemers te bespreken wat hun vragen, zorgen en verwachtingen zijn en hoe die zich verhouden tot de NRD, het advies op de NRD en hoe dit terug moet komen in het MER. Net als in voorgaande focusgesprekken, maakt TSN een verslag van het gesprek om met deelnemers en andere geïnteresseerden te delen. Het verslag is geanonimiseerd en wordt in een volgend participatieverslag opgenomen.

Agenda

De voorzitter doet een opening en licht de aanleiding en het doel van het focusgesprek toe. Er zal worden gesproken over de ontwikkelingen sinds het vorige focusgesprek (december 2023), de ontwikkelingen in het project, hoe gezondheid door TSN wordt opgepakt op basis van NRD, advies NRD en het MER, welke stappen er gaan volgen en hoe participatie zich ontwikkelt en kan worden verbeterd.

Impressie van het focusgesprek

Vragen naar aanleiding van verslag vorige focusgroep.

Door Vereniging IJmuiderstraatweg wordt om opheldering gevraagd hoe het zit met CCS (CO₂ opslag onder de grond) en het scheiden van PAKS. TSN geeft aan dat vóóordat Heraclius ontwikkeld was, er is nagedacht over toepassing van CCS. In het proces zoals TSN nu voor ogen heeft, wordt uitstoot vermeden door gebruik van een andere techniek. Er ontstaat nog wel pure CO₂ dat zal worden afgevangen. Dit betreft een veel kleinere hoeveelheid t.o.v. het eerdere plan dat dus al langer van de baan is.

PAKS is stof gebonden en TSN heeft een minimalisatieverplichting voor de uitstoot van PAKS. Dit betekent dat TSN altijd onderzoekt hoe er kan worden afgevangen worden. Deze minimalisatieverplichting betreft een eis van de overheid waar TSN zich aan dient te houden. TSN benadrukt dat er via het just transition fund wel geld beschikbaar is gekomen voor de regio waarin partijen innovaties kunnen ontwikkelen, zo is er ook één omtrent het scheiden van PAKS. Echter volgt TSN voor het grote Groen Staal-project met name technieken die al bewezen zijn.

Ontwikkelingen sinds vorige focusgesprek

Het vorige focusgesprek over gezondheid vond plaats in december 2023. Hierna zijn er diverse rapporten verschenen, zoals de eerste analyse van Expertgroep Gezondheid IJmond, een rapport over Geluid van industrie in de IJmond van de GGD en rapport van adviseurs Wijers en Blom. Onlangs is er een RIVM memo verschenen waarin een vergelijking wordt gemaakt met een staalfabriek in Taranto, Italië en nog recenter is er een artikel gepubliceerd over hogere zorgkosten

in omgeving bij industrie. We staan wat langer stil bij het Wijers en Blom rapport waarin door verschillende lenzen, van gezondheid tot milieu, scenario's worden geanalyseerd: van Tata Steel IJmuiden sluiten, tot helemaal niks doen en de situatie laten zoals het nu is. Er is gekozen voor scenario 3: het Groen Staal-plan van TSN, maar dan aangevuld met extra, versnelde, milieumaatregelen. TSN geeft aan dat de samenwerking met de Expertgroep goed verloopt. Zo worden er diverse deepdives gedaan en getallen uitgewisseld.

MER en GER

Milieufederatie Noord-Holland vraagt zich af of het advies van de Expertgroep nog meegenomen kan worden in het MER. TSN geeft aan dat dit mogelijk is, bijvoorbeeld door het toevoegen van een scenario of extra studie. Ook licht TSN toe dat de NRD is afgerond en de huidige participatiefase is bedoeld om extra input mee te kunnen nemen in het MER en de vergunningaanvragen. Ook wordt door Milieufederatie Noord-Holland gevraagd of je wel extra studies kan doen, als de NRD leading is en hoe het nu precies zit met de GER. TSN geeft aan dat er hoe dan ook een GER komt, maar wat de timing is en wie het uitvoert nog de vraag is. TSN geeft desgevraagd aan dat het goed is als een onafhankelijke partij zich hierover buigt, echter wordt door aanwezige hardop aangegeven dat het vertrouwen in de overheid op dit vlak ook niet veel beter is dan als TSN dit zelf zou uitvoeren. Als advies wordt bijvoorbeeld gegeven dat de Expertgroep Gezondheid als begeleidingscommissie kan fungeren. Ook bespreken we dat TSN Royal HaskoningDHV heeft ingehuurd (vanwege hun specialisme en kundigheid) om het MER te schrijven.

Het MER heeft naast onderzoek naar de milieueffecten ook een hoofdstuk Gezondheid. Hierin worden de gezondheidsaspecten belicht. Aspect is algemeen gesteld en kijkt naar de relatie tussen gezondheidsadvieswaarden en milieunormen.

Dit kan in het MER zowel kwantitatief als kwalitatief. Dit hangt af van het milieuaspect. Zo worden lucht- en geluidmissies meestal wel kwantitatief beoordeeld en veel van de andere aspecten kwalitatief. Dat hangt af van de verwachte invloed en of er gezondheidsadvieswaarden voor dat bepaald milieuaspect (water, bodem, afval etc.) beschikbaar zijn.

De GER neemt het gezondheidsaspect mee in brede zin en neemt andere bronnen daarin ook mee. Er wordt gevraagd of de Expertgroep Gezondheid dan tenminste een advies kan geven over hoe de GER eruit komt te staan. TSN geeft aan dat dit wel de verwachting is. Waarop er nog een vraag ontstaat of er naar alle ZZS stoffen gekeken wordt. TSN zegt dat er een hele lange lijst van ZZS stoffen is en dat haar verwachting is dat er ofwel gevraagd wordt op een aantal dieper in te duiken ofwel dat er gegroepeerd wordt. Dit zou duidelijk moeten worden in het methodisch kader van de GER, zoals het ministerie van I&W dat nu aan het opstellen is. De lijst met ZZS-stoffen is lang en er worden 'groepjes' gemaakt van de te onderzoeken stoffen.

Best beschikbare technieken

Er wordt gevraagd of er al een BBT norm beschikbaar is voor de diverse nieuwe installaties. Voor de EAF is deze BAT-BREF er, maar dateert deze wel. Voor de DRI installatie is er nog geen Europese BAT-BREF norm, met onderliggende BBT (best beschikbare techniek) voorschriften. Echter, gaat TSN zelf op zoek naar de best beschikbare bewezen techniek. Voor bepaalde installatie onderdelen, is deze wel beschikbaar. Met bewezen technieken bedoelt TSN dat die al elders in de wereld bestaan en operationeel werkend zijn. TSN gaat geen nog niet bewezen technieken of experimentele installaties of processen beschouwen Om die reden zal er minder snel voor experimenten worden gekozen. Ook benadrukt TSN dat de emissies gaan afnemen, zoals ook in het Groen Staal-plan omschreven.

Effecten Groen Staal-plan

De deelnemers spreken zich uit dat de verwachting is dat het Groen Staal-plan een positieve bijdrage gaat leveren aan de impact op gezondheid. Hierbij is van belang met welk referentiejaar je rekt en of er autonome ontwikkelingen ontstaan in de tijd. In het MER wordt een afweging gemaakt hoe in 2030 de effecten zullen zijn, wanneer er geen transitie plaatsvindt t.o.v. de situatie waarin het project wel uitgevoerd wordt. TSN verwijst nog eens naar de Groen Staal-brief waarin gedetailleerd wordt omschreven welke doelstellingen er zijn op het gebied van o.a. emissies en hinder. Er wordt vanuit de deelnemers aandacht gevraagd hoe de bovenwettelijke maatregelen worden meegenomen in het MER. TSN geeft aan dat dit nu nog geen onderdeel is van het MER, dat zal dan aanvullend worden onderzocht, en ook inzichtelijk worden gemaakt voor belanghebbenden. Alle maatregelen en effecten die we met Roadmap Plus hebben behaald zitten er wel in. Er wordt door deelnemers geadviseerd om goed met de Omgevingsdienst NZKG en Provincie Noord-Holland te bespreken hoe je uitkomsten zichtbaar kan maken voor omgeving. Als de omgeving verwacht dat de uitstoot het liefst naar 0 gaat, is het belangrijk om de omgeving goed mee te nemen in wat er kan en waar we naar toe gaan. TSN verwacht niet naar 0 te kunnen, maar zeker wel een significante verbetering te kunnen creëren.

Andere onderwerpen die nog passeren, zijn het 'doorberekenen' van extra kosten in de staalprijs die het mogelijk maken om 'schoon' staal te maken, het al dan niet ontbreken aan een level playing field met concurrentie in Europa waarbij overheidssubsidie een relevante rol speelt en de scherpste van de vergunning. Er wordt gesuggereerd dat het ook een optie is om vanuit schone lucht te redeneren in plaats vanuit emissies. Echter wordt de lucht door meerdere bronnen bepaald en dus niet alleen door TSN, dus is dit een uitdagende opgave.

Ook is er advies om zo cijfermatig mogelijk te zijn in het MER, in plaats van de gebruikelijke minnetjes en plusjes, en het gezondste scenario in ieder geval volledig door te rekenen. TSN meldt hierbij dat het aantal scenario's heel groot is, naast alle scenario's moeten de scenario's ook in iedere fase beschreven worden, bijvoorbeeld: de bouw, de transitiefase, de commissioning fase en de BAU (business as usual) fase. Dus de scenario's zullen niet allemaal tot hetzelfde detail niveau uitgewerkt worden in het MER. De overgangsfase en bouwfase zijn ook onderdeel van de berekeningen. De sloopfase staat nog niet in het MER

Vervolg participatie

De voorzitter vraagt aan de deelnemers om verbeterpunten en suggesties op hoe zij verder in het traject mee willen worden genomen. Men is tevreden over de avonden en deze focusgroep, maar geven ook aan groeperingen te missen en het zonde zou zijn als zij de boot missen. Als er veel in de media wordt gezegd door deze groepen, is het ook een idee om bij ons allemaal aan tafel te komen. Ook voor de focusgroep aandacht vragen in de lokale bladen, om de groep eventueel te vergroten. Er wordt aangegeven dat de focusgroep graag op een eerder moment het concept MER ontvangt om nog adviezen te kunnen geven.

In de rondvraag vraagt de inwoner uit Velsen-Noord of het recente bericht van RTL over hogere zorgkosten in woongebieden nabij industrie betekent dat TSN mogelijk gaat compenseren. De deelnemers en TSN constateren gezamenlijk dat die kosten niet 1 op 1 te koppelen zijn aan TSN. Bovendien springt Velsen-Noord ook niet eruit bij de metingen als gebied waar de impact op gezondheid het hoogst is.

1.3.d Focusgesprek Project en techniek 3 juli 2024

Aanleiding en doel focusgesprek

TSN gaat een belangrijke fase in, namelijk het uitvoeren van de milieuonderzoeken en het verder in detail ontwerpen van de installaties. TSN wil hierbij de bijdrage van belanghebbenden waar mogelijk betrekken. In dat kader organiseert Tata Steel, in navolging op eerdere focusgesprekken, wederom een focusgesprek over het project en de techniek. Op 3 juli vond dit gesprek plaats. Het uitgangspunt voor dit gesprek is de NRD van TSN en het recente advies op deze NRD van de Provincie Noord-Holland.

Het doel is met een select aantal deelnemers te bespreken wat hun vragen, zorgen en verwachtingen zijn en hoe die zich verhouden tot de NRD, het advies op de NRD en hoe dit terug moet komen in het MER.

Net als in voorgaande focusgesprekken, maakt TSN een verslag van het gesprek om met deelnemers en andere geïnteresseerden te delen. Het verslag is geanonimiseerd en wordt in een volgend participatieverslag opgenomen.

Agenda

De voorzitter doet een opening en licht de aanleiding en het doel van het focusgesprek toe. Er zal worden gesproken over de ontwikkelingen sinds het vorige focusgesprek (december 2023), de ontwikkelingen in het project, hoe gezondheid door TSN wordt opgepakt op basis van NRD, advies NRD en het MER, welke stappen er gaan volgen en hoe participatie zich ontwikkelt en kan worden verbeterd.

Ontwikkelingen sinds het vorige focusgesprek

Tata Steel geeft een samenvatting van ontwikkelingen in het project. Allereerst is met de publicatie van de c-NRD (concept notitie reikwijdte en detailniveau) en het advies daarop door de provincie Noord-Holland een belangrijke mijlpaal bereikt in het vergunningstraject. Er zijn meerdere poorten waar het project doorheen moet. Een van die poorten betreft de zogeheten "basic engineering". Dit gaat over de uitwerking van een conceptueel ontwerp in een basisontwerp waarin onder andere de capaciteit, procescondities en lay-out worden bepaald en vastgelegd van een Direct Reduction Plant (DRP) en een Electric Arc Furnace (EAF). Dit moet resulteren in een engineeringpakket dat de basis vormt voor de vergunningsaanvraag voor de eerste fase van Tata Steel's Groen Staal-plan.

Hiervoor is een zogeheten Project Options Selection Report opgesteld. Op basis van dit document is de basic engineering gestart en heeft Tata Steel de leveranciers Tenova en Danieli geselecteerd om de basic engineering uit te werken. In deze fase worden gegevens voor het MER (Milieueffectenrapportage) gegenereerd. Deels zijn deze gegevens afkomstig van bestaande fabrieken en deels moet deze informatie (voor de nieuwe installaties) van de leveranciers komen. Deze informatie vormt input voor het MER.

Ervaring gekozen technologie

Een deelnemer vraagt in dat verband of er al ervaring is met de installatie(s). Tata Steel legt uit dat er twee technologieën worden gebruikt in de wereld voor DRP's: Energiron en Midrex. Danieli en Tenova hebben de licentie voor de Energiron techniek. Recent zijn er 18 DRP's verkocht waarvan 15

afkomstig van Danieli. De meeste daarvan staan in Europa. Tenova is een van de OEM's voor de DRP van het staalbedrijf in Salzgitter.

Een deelnemer tipt op een filmpje over Consteel® EAF technologie op de website van Tenova. Consteel EAF (Electric Arc Furnace) verwijst naar de technologie van Tenova. Op de vraag van Zeester of de technologie de capaciteit heeft om 3 Mton te produceren, verwijst Tata Steel naar voorbeelden in Cremona (Italië) en OHIO (Verenigde Staten) waar reeds ervaring is met deze technologie op een productiecapaciteit van 3Mton.

Een deelnemer vraagt welke Hoogoven als eerste verdwijnt en wat daarmee gebeurt. De deelnemer wijst op de sociaal maatschappelijke functie van de technieken die verdwijnen die ook als industrieel erfgoed worden beschouwd. Als tip geeft de deelnemer mee om te bezien of hier gemeenschappelijk goed van kan worden gemaakt. Tata Steel meldt dat mogelijkheden worden onderzocht om het terrein in de toekomst goed te benutten. Dit is nu geen onderdeel van het MER.

Door een deelnemer wordt gevraagd waar het gebruik van waterstof in de toekomst van afhangt. Tata Steel legt uit dat de techniek tussen 0 en 80% waterstof kan inzetten, maar dat altijd wat koolstof nodig blijft om staal te maken. Dit zou uiteindelijk ook via andere bronnen dan aardgas kunnen. Daarnaast is waterstof afhankelijk van beschikbaarheid en betaalbaarheid.

Beschikbaarheid data

Er worden vragen gesteld over het proces en beschikbaarheid van informatie. Een deelnemer merkt op dat hij in de rol van participant leest dat Heracless een grote doelstelling heeft op het gebied van klimaat en CO2. In de media en in de omgeving ziet hij dat de meeste vragen zien op gezondheid en leefomgeving, zoals over PAKS, stikstof en fijnstof. Kortom de data voor CO2 is bekend maar is er al iets bekend over data ten aanzien van de leefomgeving? Als participant is soms het moeilijk om je weg te vinden door alle informatie, aldus deze deelnemer.

Tata Steel kan dit begrijpen, maar legt ook uit dat dit te maken heeft met het proces en de verschillende stappen die daarin genomen moeten worden om tot de benodigde data te

komen. Met het huidige juridisch instrumentarium zijn er verschillende stappen nodig voordat data beschikbaar kan worden gesteld. In dit project en was die eerste stap de publicatie van de KVVP (Kennisgeving Voornemen en Voorstel Participatie). Dit is de eerste stap in de projectbesluitprocedure die op dit project van toepassing is. De volgende stap in de procedure voor de milieueffectenrapportage is de c-NRD en daarna komt het MER. Voordat data beschikbaar wordt zijn er dus meerdere stappen nodig die in het kader van de procedure voor het project vereist zijn. Zie in dat kader ook de eerder gepubliceerde Groen Staal-brief waarin onder meer data en maatregelen worden gepresenteerd en welke doelstellingen er zijn op het gebied van o.a. emissies en hinder.

Referentiesituatie MER

IJmond IJzersterk vraagt wat de referentiesituatie is voor het MER. Voor het MER dient de referentiesituatie in kaart te worden gebracht.

Tata Steel legt uit dat de referentiesituatie de situatie is in 2030 zonder Heracless, inclusief autonome ontwikkelingen.

Dit zijn ontwikkelingen die vergund zijn of waarvan zeker is dat ze gerealiseerd worden. Daarnaast wordt ook gekeken naar de effecten van externe ontwikkelingen, waaronder lokale woningbouw in de omgeving van Tata Steel.

De commissie mer noemt in het advies twee referentiesituaties: de huidige situatie en de situatie als het project niet doorgaat inclusief de autonome ontwikkelingen. Het beschrijft waar we nu staan, waar we heen gaan en wat er aan toekomstige ontwikkelingen bij komt. Door twee referentiesituaties te hanteren worden de effecten in kaart gebracht. Daarnaast werkt Tata Steel in het MER met verschillende scenario's, zoals varianten met 30% schrot, en

hogere percentage schrot als alternatief. Voor NO_x (stikstof) wordt bijvoorbeeld een DeNO_x op de EAF als alternatief onderzocht in het MER. Tata Steel dient eind dit jaar het MER in en zal daarvoor ook de concept-onderzoekresultaten publiceren. Verwacht is dat dan ook meer data (met betrekking tot het project) bekend zal zijn.

Stichting Zeester wijst in dat verband ook op de discrepantie tussen de metingen van Tata Steel en RIVM. Tata Steel legt uit dat de Omgevingsdienst NZKG voor de kooks- en gasfabrieken SGS-metingen voor de diffuse emissies uitvoert. Een extern meetbureau voert deze metingen uit. De metingen zijn - voor zover Tata Steel bekend - afgerond en Tata Steel is nu in afwachting van de rapportages.

Ontwikkelingen maatwerk en subsidie

Eind november is het Groen Staal-plan ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat als onderdeel van het Maatwerktraject. Externe adviseurs Weijers en Blom hebben in opdracht van de minister een rapport opgesteld waarin naar verschillende scenario's is gekeken. Uit het rapport komt het Groen Staal plan met versnelling van milieumaatregelen en meer focus op gezondheid als meest wenselijk naar voren. Deze route is aangenomen door het kabinet en de Tweede Kamer heeft hiermee ingestemd. Er worden momenteel gesprekken gevoerd met het overheidsteam van EZK. De uitkomsten hiervan worden in het najaar beschreven in een zogeheten Joint letter of Intent (JLOI). De insteek van de minister is dat de maatwerkafspraken eind dit jaar gereed zijn.

Stichting Zeester uit kritiek op het aantal alternatieven en varianten dat onderzocht moet worden. Volgens de stichting gaat dit zorgen voor vertraging. Volgens de stichting is het belangrijk om koers te houden in het maatwerktraject en traject voor de vergunningen. De stichting is van mening dat Tata Steel slecht met de media communiceert en adviseert Tata Steel om een reactie te geven op het rapport van Weijers en Blom om zo de angel er uit te halen. Geef antwoord op het verzoek tot sluiting KGF2, luidt het advies van de stichting.

In dat kader geeft stichting Zeester aan om meer duidelijkheid te scheppen over de overkappingen; dat is bij het vorige focusgesprek in december 2023 ook al aangegeven.

Tata Steel legt verder uit dat de politieke ontwikkelingen positieve veranderingen met zich meebrengen maar dat het nog geen gelopen koers is. Eerst dient nog het MER en bindende maatwerkafspraken te komen. Twee zaken zijn in ieder geval nu al duidelijk geworden op basis van verschenen rapporten. Er moet duidelijk worden gemaakt wat het project voor effecten op de gezondheid heeft en er wordt meer nadruk gelegd op het belang van behoud van de Europese industrie, gezien de geopolitieke ontwikkelingen. Voor dat laatste zijn er in Nederland extra factoren waaronder toegenomen kosten voor energie, netwerkkosten en belastingen voor industrie, wat leidt

tot concurrentienadelen in Europa. De zorgen om de autonomie is iets wat op Europees niveau speelt. Daar heeft de overheid uiteindelijk een belangrijke rol in. Immers wil je als industrie (en als overheid) niet afhankelijk zijn van het buitenland door alles te moeten importeren.

Communicatie en vertrouwen

Elke deelnemer wordt gevraagd om feedback te geven ten aanzien van het project aan te geven hoe ze graag betrokken willen blijven.

Een deelnemer geeft aan vertrouwen in het project te hebben en ook vertrouwen in de ontwikkelingen rondom energieprijzen en doelstellingen rondom CO₂-reductie. Deelnemer wenst graag via de mail op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen rondom het project.

Wijkgroep WestBeverwijk geeft ook aan vertrouwen te hebben in het project, maar vraagt om betere communicatie met betrekking tot positieve ontwikkelingen. De berichtgeving wordt nu vaak bepaald door tegenstanders. Probeer als bedrijf de positieve kant te belichten, aldus Wijkgroep WestBeverwijk.

IJmond IJzersterk geeft aan dat er te weinig detail is in stukken. Als technicus heb je daar gewoonweg weinig aan. De keuze van het soort EAF uit de diverse modellen die er zijn is bijvoorbeeld belangrijk om te weten om een goede beoordeling te maken. In de c-NRD worden geen kerngetallen genoemd, terwijl die essentieel zijn om berekeningen te kunnen maken.

Ondernemers/technici willen graag mee denken, maar op basis van stukken kunnen er geen berekeningen worden gemaakt, hetgeen de participatie bemoeilijkt. Verder adviseert IJmond IJzersterk om de frequentie van participatie te verhogen.

Een deelnemer stelt voor om een soortgelijk initiatief zoals het Tata Steel Schaaktoernooi te organiseren, maar dan gericht op technische mensen om zo de maatschappelijke acceptatie te vergroten. Deelnemer geeft verder aan alle vertrouwen te hebben in het project.

Stichting Zeester geeft aan geen vertrouwen te hebben in het eigenaarschap in India en twijfelt over hun betrokkenheid bij de vergroening. Daarnaast vraagt Zeester zich af of het bedrijf een project als dit wel aan kan kijkend naar andere projecten die vertraging opliepen zoals het onderhoud project aan Hoogoven 6. Tata Steel kan niet weggelaten worden door straks de schuld neer te leggen bij een onderaannemer, aldus stichting Zeester.

Door een andere deelnemer wordt aangegeven dat het belangrijk is om een positieve mentaliteit te houden en dat het belangrijk is om Tata Steel te steunen. Het vergunningetraject is nu eenmaal complex. Deelnemer adviseert om bedrijven mee te nemen en de krachten te bundelen en wijst op het belang om goed geïnformeerd te blijven.

1.3.e Notulen raadsleden 24 juni 2024

Naar aanleiding van de publicatie van het advies op de NRD organiseert Tata Steel bijeenkomsten om de omgeving bij te praten. De raadsledenbijeenkomst is onderdeel van het participatietraject voor het project Heracless-Groen Staal. De gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk hebben een zienswijze ingediend op de conceptnotitie reikwijdte detailniveau (c-NRD) bij het bevoegd gezag. Deze zienswijze, aangeduid als "adviesbrief" is door bovengenoemde gemeenten op de eigen websites gepubliceerd. Tata Steel heeft kennisgenomen van dit advies en benut deze bijeenkomst om de inhoud van dit advies en aanvullende vragen te bespreken. Dit verslag betreft een samenvatting van de vragen die zijn gesteld tijdens de presentatie, gevolgd door gegeven antwoorden. Afgesproken is dat dit verslag en de PowerPoint presentatie aan de aanwezigen toegestuurd zal worden.

Met de bijeenkomst wordt een update gegeven op verschillende terreinen die voor het project relevant zijn: maatwerk, procedures en vergunningen, gezondheid en leefomgeving en techniek. Jeroen Klumper (directeur Duurzame Transitie), Ruth van de Moesdijk (directeur HSSE), Laura Buil (Technisch projectmanager) en Donald Voskuil (manager Regionaal Affairs) hebben op bovengenoemde onderwerpen een gezamenlijke presentatie gegeven.

Huidige status project

Na het ontvangen van het advies op de NRD door provincie is de volgende stap in de procedure voor de vergunningen en het MER (milieueffectenrapportage) het indienen van het MER, welke eind 2024 verwacht wordt. Het MER omvat de milieueffecten van het Groen Staal plan van zowel de nieuwe installaties en de veranderingen op het hele terrein, inclusief de veranderingen bij ketenpartners zoals Linde en Vattenfall. Deze planning loopt volgens schema.

In het maatwerktraject met EZK is in maart een rapport van Weijers en Blom gepubliceerd. Hierin zijn meerdere alternatieven overwogen. Op basis van deze afwegingen heeft de Tweede Kamer een keuze gemaakt voor de zogeheten scenario 3 route: Groen Staal met versnelling van maatregelen gericht op gezondheid is de inzet van het kabinet. Tijdens het plenaire debat op 28 mei 2024 is een motie hiervoor met een meerderheid aangenomen.

Vragen

- Wat zijn de voorwaarden voor subsidie in het kader van Maatwerk?
 - o Antwoord: Tata Steel voert gesprekken met het overheidsteam namens het ministerie van EZK om tot een definitieve maatwerkovereenkomst te komen. Daarvoor zijn verschillende stappen voorzien. Een daarvan is een zogeheten JLOI (Joint letter of intent) dat in het najaar wordt verwacht. Hierin worden de verwachtingen over en weer beschreven. Dit vormt de basis voor de verdere gesprekken en moet uiteindelijk resulteren in juridisch bindende maatwerkafspraken.

- De gemeenten hebben een zienswijze (advies) ingediend. Wat wordt hiermee gedaan?

o Antwoord: De provincie heeft zienswijzen van de gemeenten betrokken in het definitieve advies. In het advies is ook weergegeven welke punten door de provincie zijn meegenomen. Tata Steel zal goed bekijken hoe hier invulling aan zal worden gegeven.

• Hoe kijkt Tata Steel naar het advies van de Tweede Kamer om voor gezondheid een GER op te stellen?

o Antwoord: Het GER is een Gezondheidseffectrapport. Dit betekent dat wordt onderzocht wat de effecten op de gezondheid zijn, waar het MER de effecten van het Heracless project op het milieu onderzoekt.

Het MER heeft naast onderzoek naar de milieueffecten ook een hoofdstuk Gezondheid. Hierin worden de gezondheidsaspecten belicht. Geen eenduidige definitie van deze termen, maar effecten voor de gezondheid duidt meer op invloed op de mens (ziekte etc.). Aspecten is veel algemener gesteld en kijkt naar de relatie tussen gezondheidsadvieswaarden en milieunormen. Dit kan in het MER zowel kwantitatief als kwalitatief. Dit hangt af van het milieuaspect. Zo worden lucht- en geluidimmissies meestal wel kwantitatief beoordeeld en veel van de andere aspecten kwalitatief. Dat hangt af van de verwachte invloed en of er gezondheidsadvieswaarden voor dat bepaald milieuaspect (water, bodem, afval etc.) beschikbaar zijn.

Het GER gaat een stap verder, en kijkt naar de gezondheids impact van de immissies en depositie. De MER data geven hierbij goede houvast om deze gezondheidsberekeningen op te baseren, zo stelt ook de MER-commissie.

Er zijn nog verschillende discussies over een GER gaande, ondermeer hoe die eruit zou moeten zien. Tata Steel wil graag meewerken aan een GER, maar denkt dat een GER beter door een derde opgesteld kan worden dan door Tata Steel zelf. Wel zal Tata Steel data die noodzakelijk is voor een GER opleveren. Deze data zal voor een groot deel in het MER beschreven worden.

• Kan de overheid bijdragen in het uitvoeren van een 0-meting zodat de effecten van maatregelen beter in kaart kunnen worden gebracht?

o Antwoord: Een 0-meting is goed om inzicht te krijgen in vergelijkingen. In het advies van de commissie m.e.r. wordt hier ook naar gevraagd. De commissie mer noemt in het advies twee referentiesituaties: de huidige situatie en de situatie als het project niet doorgaat inclusief de autonome ontwikkelingen. Het beschrijft waar we nu staan, waar we heen gaan en wat er aan toekomstige ontwikkelingen bij komt. Het Roadmap Plus programma is een apart programma dat parallel loopt. Door twee referentiesituaties te hanteren worden de effecten in kaart gebracht.

• De effecten worden echter pas later zichtbaar. Hoe worden effecten uit het verleden meegenomen?

o Antwoord: Het project ziet op het realiseren van een DRP en EAF. Het MER Heracless weegt de milieueffecten af van de toekomstige ontwikkelingen in samenhang met de huidige situatie van alleen Tata Steel. De milieueffecten zetten we af tegen toekomst. Gezondheidseffecten zijn breder. Volgens de brief van de ministeries van I&W en EZK in respons op de motie Thijssen om een GER op te stellen, wordt eerst een aanpak gemaakt de komende maanden door overheidspartijen en adviescommissies.

- Hoe zit het met andere ontwikkelingen zoals woningbouw?
 - o Antwoord: Het MER betreft autonome ontwikkelingen. Daarbij kijken we naar wat er tussen nu en 2030 gebeurt met andere ontwikkelingen die al bekend zijn. Relevante ontwikkelingen zoals woningbouw, energiehubbs en het toekomstig waterstofnetwerk die al bekend zijn in die periode worden betrokken in het MER. Als bijvoorbeeld nu al bekend is dat ergens in de buurt van TSN woningen gebouwd gaan worden, dan zal het effect van emissies van TSN op deze woningen ook in het MER worden meegenomen.

- Wat gebeurt met Slakverwerking?
 - o Antwoord: Het onderwerp van slakken en verwerking van slakken is onderdeel van het MER. Momenteel wordt nog onderzoek gedaan naar de verschillende slakken vanuit bijv. de EAF en verschillende slakverwerkingsmethoden. Er is ontwikkeling en onderzoek naar nieuwe verwerkingsmethoden van slak, dit komt mogelijk nog te vroeg voor het MER omdat het niveau van volwassenheid van deze technologieën nog te laag is. Een mogelijkheid wat nu wordt bekeken is toepassing in de cementindustrie.

- Hoe zeker is gekozen techniek? Dit in verband met het feit dat publiek geld wordt aangewend.
 - o Antwoord: de techniek (EAF-DRP) is bewezen en bestaand. In de wereld bestaan al vele goed operationeel lopende combinaties van de DRP en EAF. Voor Tata Steel zijn er zijn logistieke uitdagingen in verband met de integratie van de EAF in de staalfabriek op de huidige operatie, maar daar is in het ontwerp rekening mee gehouden.

- Is de kwaliteit staal straks gelijk aan de huidige kwaliteit?
 - o Antwoord: Op dit moment is de technologie nog niet zover dat je met de DRP EAF alle kwaliteiten staal kunt maken, en daar bedoelen we verschillende kwaliteiten die voor automobiel of verpakkingstaal (blikjes) nodig zijn. Er wordt echter hard gewerkt aan oplossingen. Omdat we nog een Hoogoven in bedrijf houden die nog wel deze producten kan maken denken we voldoende tijd te hebben om deze technologie verder te ontwikkelen en alle producten na fase twee te kunnen blijven maken. Er bestaat er ook een alternatieve smelt technologie (REF ipv EAF), we gaan er nu vanuit dat we voor de vervanging van de 2e Hoogoven een REF zullen bouwen waarmee we deze kwaliteiten wel kunnen maken.

- Wat zijn de effecten van geluid van de nieuwe installaties op de omgeving?
 - o Antwoord: Er wordt onderzoek gedaan naar de geluidsbronnen. Geluid bij de EAF is een aandachtspunt. Hiervoor worden geluidreducerende maatregelen getroffen, waaronder een Dog House-constructie (schil om de EAF). Daarnaast geven we geluidskaders mee aan de leverancier om te betrekken in het ontwerp. Voor geluid geldt namelijk dat we binnen de geluidszone dienen te blijven.

- Hoe wordt omgegaan met groepen die niet mee (willen) doen met participatie?
 - o Antwoord: We organiseren verschillende participatiebijeenkomsten om zo veel mogelijk groepen te bereiken. Daarnaast hebben betrokkenen de mogelijkheid gehad om hun mening kenbaar te maken door het indienen van een zienswijze op de

c-NRD en is er mogelijkheid om input te geven op de vergunningen en onderzoeken in het kader van het MER.

Panelgesprek – vragen

- Hoe is werkgelegenheid geborgd in het Groen Staal-plan?
 - o Antwoord: We hebben een “Sociaal contract Groen Staal”. Daarin hebben we afspraken gemaakt met vakbonden om mensen, van wie het werk verandert als direct gevolg van de investeringen in groen staal, te behouden. Daar hebben we goede afspraken over gemaakt met de vakbonden. Zie ook voor de werkgelegenheid het rapport van Oxford Economics.

- Hoe gaat Tata Steel om met de energiebehoefte in de toekomst?
 - o Nederland voorziet 70 GW aan wind op zee door middel van windparken. Het Groen Staal plan heeft daar maar een klein gedeelte van nodig. In 2030 is de huidige verwachting dat nog niet direct genoeg betaalbare waterstof beschikbaar is. NB: de installaties zijn waterstof-klaar (hydrogen-ready) dus TSN kan waterstof inzetten als het betaalbaar en beschikbaar is.

- Hoe zit het met vervroegde sluiting KGF2?
 - o Antwoord: De regering zet in op scenario 3 Wijers& Blom: dat is de DRP-EAF route met versnelling van de gezondheidsmaatregelen. De twee genoemde maatregelen in het rapport zijn, eerder realiseren van de overkappingen en/of eerder sluiten van KGF2. Dit zou nu onderdeel kunnen zijn van de maatwerkgesprekken.

Opmerkingen en suggesties

Er wordt waargenomen dat het participatietraject een goede structuur heeft.

Als suggestie is meegegeven om een thematafel voor Gezondheid te organiseren naast de thematafels die lopen voor het MER. In antwoord is daarop gegeven dat gezondheid niet een aparte thematafel moet zijn in het MER maar een onderwerp moet zijn over alle thematafels heen.

Daarnaast is aangegeven dat Tata Steel vanaf het begin van participatie verdiepende focusgroepen organiseert. Een van de focusgroepen gaat over Gezondheid en Leefomgeving.

Bijlage 2 Overzicht van participatiereactie en antwoorden

- **Eerste participatieronde: maart-juni 2023**

Het overzicht van de participatiereacties uit de eerste participatieronde is samen met de antwoorden daarop – op 20 juli 2023 [gepubliceerd](#) op de website van Tata Steel.

- **Tweede participatieronde: november-december 2023**

Het overzicht van de participatiereacties uit de tweede participatieronde is samen met de antwoorden daarop gelijktijdig met dit participatieverslag op 29 januari 2024 gepubliceerd op de participatiepagina van de [website](#) van Tata Steel

- **Derde en vierde participatieronde: juni 2024-december 2024**